

UN CATALA IMMORTAL

Ramon Muntaner

1336 - 1936

«Us he a parlar» d'un home meravellós: de l'empordanès Ramon Muntaner, autor d'una de les quatre famoses *Cròniques catalanes*, el monument més gran de la nostra literatura medieval, ara que s'ha escalfit el sisè centenari de la seva mort. I us en parlaré, no com a erudit, sinó simplement com a escriptor català d'ara que veu en el cronista de Peralada una de les encarnacions més felices de l'esperit de la nostra raça.

Meravellós! Aquesta és la paraula que pot donar una idea de l'efecte que em féu la lectura inoblidable de l'*Expedició dels Catalans a Orient*, que publica, fa anys, l'Editorial «Barcino». Què us diré? Per mi va ésser una revelació de les més grans, un d'aquells llibres que assenyalen una fita en el propi desenrotllament espiritual.

No és pas que vulgui menystenir tot el que hi hagi de notable en la resta de la nostra literatura clàssica. Però és el cas que ni el mateix *Somni* de Bernat Metge, que és una obra escrita amb un llenguatge notabilíssim, no em feu, ni de bon tros, tanta impressió. I és que em fa l'efecte que una bona part del que, amb un patriotisme que mereix tots elogis, ha estat tret a la llum de la nostra literatura antiga, és definitivament mort. Amb tot, la tasca dels nostres erudits és digna de tots els elogis.

Però el que és la *Crònica* d'En Muntaner, és una de les coses més vives que mai s'hagin escrit. Alguns han anomenat el Xeròfont català, al nostre cronista, per la relació insuperable que féu de l'expedició dels almogàvers, a l'Orient, digna pariona de la famosa retirada dels *Deu mil*. Per bé que jo prefereixo de molt la primera — per la senzilla raó de què sóc català.

El llenguatge del nostre cronista, com el de Montaigne, és planer, com si fos producte d'una gran facilitat en l'escriure, però que potser no ho és sinó d'un elevat domini d'aquest art. El seu estil és d'una gustositat que només retrobariem, en el nostre temps, en comptats escriptors, com En Pujols i En Pla, per exemple.

I ara que acabo de citar a En Pla, potser que diem que fou l'Empordà la terra que produí aquests escriptors, terra on els catalans — com el vi en certs llocs — sembla que tinguin més graus. I això és l'eternitat d'un poble. Teniu que després de sis-cents anys una mateixa terra segueix produint una mateixa mena d'homes. Rodamons, bon tros eixelebrats, francs i els primers enamorats del seu país i de la seva llengua. Jo, particularment, és una gent que admiro i estimo de debò. I, si us tinc de dir la veritat, si bé he conegut els empordanesos, gairebé no conec l'Empordà. Però recordeu que, quan jo era petit, venia al poble, en acostar-se les veremes, un taper empordanès que pel físic era una cosa com és ara el *Panisse* de Pangol. El veïeu que s'asseia i es posava a parlar. Allò era un torrent de paraules, més que un torrent, una cataracta d'imatges vives, llampeguejants, expressades amb un llenguatge multicolor, i uns mots gustosos com el pa moreno. Recordeu que jo quedava encantat, meravellat. D'aquella manera devia parlar Ulisses. D'aquesta manera parla el nostre Muntaner. Té la mateixa verbosa ufanesa, sense deixar d'ésser mai vivaç. I de tant en tant, exagera una mica les coses, portat del seu entusiasme per la seva terra i del seu amor per les seves lleis i els seus reis. Com quan diu que *ad un llenguatge solament, ne negunes gents no són tantes com catalans*.

Un dels trets més admirables d'En Muntaner, i que es pot observar, sobretot, en l'*Expedició*, és que catalanitza a tot déu. Per ell no hi valen els mots *greguescos* o bisantins més enrevessats; els catalanitza com aquell qui no fa res. A Stènia, hi posa l'Estenyaire, a Rodòstom, el Rodristó, i el mateix fa amb els noms de tots els pobles mediterranis i els dels seus habitants, tant si són italians com alarbs. Sovint fa constar també, quan parla d'algun personatge estranger, que parlava «lo pus bell catalanesc del món».

I és aquest tret un de tants en el caràcter d'En Muntaner que revelen la seva profunda catalanitat. No és d'estranyar, doncs, que Ll. Nicolau d'Oliver fes la seva entrada a l'*Institut* amb un discurs sobre l'«Esperit català en la crònica d'En Muntaner». Pel nostre cronista incomparable no hi ha altra gent al món com els catalans: «...galecs armar-n'ets, totes de bones gents de catalans que sol un llatí no hi haja ne null hom d'altra llengua».

La llengua catalana! En Muntaner no es cansa mai d'elogiar-la. Sempre l'acompanya d'un epítet elogiós: «el bell catalanesc», «lo pus bell catalanesc». En Muntaner — per dir-ho amb paraules de l'erudit que acabem d'al·ludir — és un acèrrim defensor del nacionalisme lingüístic. Llengua i nació són per a ell una mateixa cosa, i per això li semblen més nombrosos els catalans «que'ls grecs qui són de l'emperador de Constantinoble...» e d'altres províncies moltes, en les quals ha aital departiment de les llengüatges, com ha de catalans e aragoneses». De fet, si algun nexe hi havia, ultra el dinàstic, entre les diverses regions de la gran Catalunya medieval, era la comunitat de llengua. Com les diverses ciutats de la Grècia clàssica — que només per la llengua se sentien una sola raça, diferents de totes les altres, en els jocs sagrats

d'Olimpia —, tots els catalans se sentien uns perquè amb el seu «catalanesc» eren entesos arreu de la Mediterrània.

Aquesta amor d'En Muntaner per la seva llengua eixamora tota la seva crònica. Encara n'hi queda, però, i a bastament, per a cantar les lloances de tot el que és una característica de l'ànima eterna de la nostra raça. Elogia la senzillesa de la Cort dels nostres reis i el règim democràtic del nostre poble, al qual compara els altres règims i reis absolutistes de l'Edat mitjana. A parer seu, són tantes les liberalitats dels

Ramon Muntaner escrivint la seva crònica. (Miniatura del manuscrit d'El Escorial.)

nostres reis que els seus «otmeses, la terra deuenir besar que calciguin». Cap obra — diu Nicolau — com la *Crònica* d'En Muntaner no dona una abundor tan esplèndida de manifestacions de l'esperit de Catalunya.

Aquestes excel·lències normals de la *Crònica*, són superades magníficament en els capítols que narren l'expedició dels catalans a Orient. Més que una gesta verídica, de la qual els arxius segueixen demostrant la veritat, sembla més aviat un meravellós llibre d'aventures. «Escenes de valentia i d'odi, escenes de temeritat i de venjança, grecs deslleials, tàrtars cruels, genovesos cobejosos i catalans anàrquics, passen pels nostres ulls en aquelles planes d'En Muntaner, les de més emoció literària, les més viscudes i les de més valor històric; únic testimoni català de l'èpica aventura». Amb quina força no ressalten les figures, que hom es sentiria inclinat a creure llegendàries, del Cèsar Roger de Flor, de l'almirall Ferran d'Annès, del Senescal Bernat de Rocafort, d'En Ferran Ximenis d'Arenós, d'En Berenguer d'Entença! Que humans... però, que catalans, també, amb les seves ambicions i disputes, desgraciadament tan actuals!

I el que és bonic, i noble, en el comportament d'En Muntaner, és que ell aquí fou el canceller i mestre racional de la host i l'únic cabdill que era estimat de tothom, no es posi a primer terme de la seva narració, llevat d'aquells passatges en què la seva comesa li obliga. «E així se complí. Que Gallipol era cap de la host, e a Gallipol estava jo ab mon alberg e tots les escrivans de la host. E jo era capità de Gallipol, que con la host era a Gallipol tuit havien a fer dret en mon poder, del major al menor.»

El seguit del relat no solament és dels que més prenen el lector, sinó que tot ell traspuja una gràcia i una frescor incomparables. Recordeu sobretot la impressió que em féu una escena de la lluita contra els alans, unes tribus tàrtars del que és ara Bulgària. «Que contar-vos n'he què n'esdevenc a un cavaller alà que se'n menava sa muller, ell en bon cavall e sa muller en altre. E tres hòmens de cavalls dels nostres anaren-los aprés. Què us diré? Lo cavall de la dona flaquejava, e ell, ab l'espasa de pla, dava-li, e a la fin los nostres hòmens a cavall l'aconseguien. E el cavaller, qui veé que l'aconseguien e que la dona s'havia a perdre, brocà un poc a avant, e la dona gità-li un gran crit, e ell tornà envers ella e anà-la abraçar e besar, e con ho hac fet, donà-li tal de l'espaa per lo coll, que el cap ne llevà en un cop. E com açò hac fet, tornà sobre los nostres tres hòmens a cavall, qui ja prenién lo cavall de la dona, el ab l'espaa va tal colp donar a un d'aquells, qui havia nom Guillem de Bellveer, que el braç sinistre li n'avallà en un colp e caec en terra mort. E los altres dos, qui veeren açò, lleixaren-se córrer sobre ell, e ell a ells; e la un havia nom Arnau Miró, adalill, qui era bon hom d'armes, e l'altre En Bernat de Ventaiola. Què us diré? Que faç-vos saber que anc no es vole llevar prop de la dona entrò l'hagren tot especejat. E ell es defensà tan fort, que hac morí aquell Guillem de Bellveer e nafrats los altres dos malament. E així podets veure com morí com a bon cavaller, e que ab dolor faia ço que faia.»

Sis-cents anys que és mort Muntaner, i la seva llengua gloriosa alena encara en milions de pits catalans. La seva immortalitat és la immortalitat mateixa de Catalunya. Que ho sàpiguin bé tots els catalans — per vergonya d'alguns — «més que Muntaner ningú no ha estimat la seva comarca: l'Empordà; més que En Muntaner, ningú no ha estimat Catalunya» (Ll. N. d'Oliver. Discurs al·ludit).

JOSEP SOL

CONSIGNES

Unitat d'acció

Suposo que les darreres actuacions dels raixells de guerra alemanys hauran convençut fins els més tranquils de la decisió amb què una gran potència europea vol portar fins als darrers límits la seva intervenció en la guerra espanyola. Aquest convenciment hauria de fer veure a tothom la gravetat de la situació, no pas minvada pel recent acord entre Itàlia i Anglaterra, aquest gal·lós «gentlemen's agreement» (expressió que podríem traduir prou exactament per «acord entre pintesh», amb el qual els anglesos s'accontenten amb promelences i continuen girats d'esquena a la solta.

Davant d'aquesta nova gravetat (perquè de gravetat n'hi ha hagut sempre) potser seria hora de procurar d'envigorar la lluita, de dotar l'exèrcit del poble d'aquell esperit d'escomesa i d'exaltació que hauria d'ésser l'esclat d'una disciplinada fermesa a la revarguarda.

S'ha decretat la militarització de les milícies, la creació de l'exèrcit de Catalunya; s'han cridat lleves i fins s'ha fet fer copiosament l'exercici. Però l'ambient és ple de dubtes sobre la concreció d'aquests propòsits militars i d'opinions diverses i divergents sobre llur possibilitat i llur eficàcia.

Esquemmatitzant la qüestió, sembla que l'oposició de dues concepcions principals dificul·tellen l'estructuració final del nostre exèrcit. Els uns opinen que cal afermar sobre tot una jerarquia de comandament que imposi la disciplina; els altres volen que la disciplina sorgeixi espontàniament de la massa de combatents i el comandant sigui més que un poder, una confluència d'adhensions.

Els primers potser no tenen prou en compte els perills que comporta un comandament poc controlat, sobretot si hi hagués nomenament d'un generalíssim. No n'hi ha prou que aquest sigui un home de tota confiança en el moment de posar-se a manar: tots sabem la influència desmoralitzadora de l'exercici del poder i la relativa facilitat amb què el general del poble pot convertir-se en dictador.

Però els qui s'obosen a la concepció d'una jerarquia autoritària no han d'oblidar que l'exercici de l'autoritat no deixa d'ésser desmoralitzador pel fet d'ocórrer en grups petits; que hi ha molts homes de mala voluntat; i que, fins amb tota la bona voluntat possible, la simple divergència d'opinions o desigualtat d'intelligències pot tenir un efecte paralitzador en una gran massa d'esplèndids combatents.

Una bona consigna seria, en aquest cas, de no consultar solament els desigs, sinó també les possibilitats. Això hauria de produir un bon acostament entre les tendències contràries. I les distàncies s'escurçarien encara si hom tingués en compte (cosa ben escasset en aquest temps) que no hi ha empresa important sense risc. La nostra empresa és guanyar la guerra tot fent la revolució. Està bé de prendre precaucions perquè la nostra marxa no es desviï; però no tantes que ens lliguin de manera que ens aturem a mig camí.

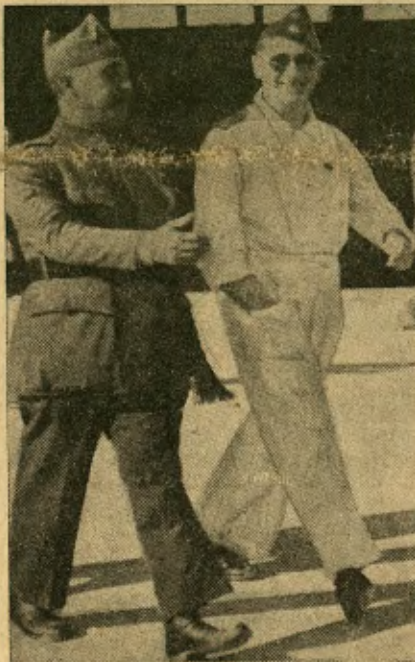
C. A. JORDANA

Acolliu els refugiats de Madrid!

Hem presenciats, en el transcurs d'aquesta guerra, l'exode d'una població civil fugint del foc i de les plagues i hem vist amb els ulls entelats aquell gest resignat dels desposseïts que ja no esperen altra cosa que continuar vivint i veure encara la llum d'una altra albadia. Hem sentit els plors dels infants, els sanglots de les dones i els renecs desesperats dels ferits. Hem apretat entre les nostres la mà tremolosa d'uns vells i després d'això hem mirat al voltant nostre i hem vist que a Catalunya no es fa prou pels refugiats de Madrid.

No es fa prou. Els Ajuntaments i alguns Sindicats de la nostra terra han acollit espontàniament molts milers d'infants, dones i vells, donant-los un refugi contra la metralla dels avions feixistes. Però el problema de l'allotjament dels refugiats no està resolt. És més, s'ha aguditzat notablement i són ara uns centenars de milers les víctimes de la reacció que cal evacuar del front del Centre. Però no cal oblidar, tanmateix, que estem aconseguint una transformació de tot el sistema econòmic i que a conseqüència d'aquesta transformació la feina i les despeses dels nostres Consells Municipals i dels nostres Sindicats s'han trobat automàticament quintuplicades. Ells doncs no podran resoldre aquest problema d'una manera eficient sense un greu perjudici per l'economia i per l'organització de l'ordre nou que ens és necessari.

Aquesta qüestió, però, no és ni de molt insoluble. El Secretariat de Catalunya de la U. G. T., atenent les necessitats urgents, planteja la lluita contra el feixisme, ha pres l'acord de sol·licitar de tots els seus afiliats una nova prova de llur participació a la batalla. Es tracta de donar refugi a les llars catalanes a tots els anti-feixistes que es vegin en la necessitat d'haver d'evacuar poblacions, i d'una manera especial, Madrid. A aquest fi ha publicat una nota en caràcter d'urgència, demanant que cada un dels seus afiliats compleixi amb el seu deure de solidaritat envers els que lluiten

Catalunya ha d'ajudar les víctimes d'aquests dos.

a les portes de la capital d'Espanya i posi en coneixement del Sindicat al qual pertanyi el nombre de vells, de dones o d'infants que pot acollir a casa seva.

Si aquesta crida del Secretariat de la U. G. T. tingués efecte, el problema de l'evacuació de Madrid quedaria en poques hores implícitament resolt, si es té en compte el seu nombre d'afiliats, que voreja el mig milió.

Cal doncs que aquestes directives d'una noblesa i d'un esperit revolucionari tan sa, no es perdin en el buit paorós i sordid de l'egoisme, i que sense mesquineses, però també sense vanitat, fem un esforç per a rebre a les nostres llars aquests refugiats

madrilenyas, familiars dels homes que tant estan fent per a la defensa de la República.

Fem que cada casa catalana obri cordialment les seves portes davant d'aquests éssers innocents de tota culpa que han hagut de sofrir, malgrat la seva innocència, els horrors d'un bombardeig criminal i la destrucció causada per les hordes sanguinàries de Franco.

Partim-nos amb ells el pa i la sal de l'hospitalitat i tindrem dret més tard a que siguin ells, en terres de Castella, el factor principal de la cordialitat envers les coses de Catalunya.

RAMON MARTÍ

L L E G I U :

- A la pàg. 2 : Un article de Ramon Vinyes.
- A la pàg. 3 : La posició de Gide i la mort d'Unamuno.
- A la pàg. 4 : Contes populars civissencs i poesia.
- A la pàg. 5 : La mort d'Ostrovski i un article de Francesc Muntanyà.
- A la pàg. 6 : Les arts.
- A la pàg. 7 : La música.

EL CINEMA I EL TEATRE

Un film d'Eugene O'Neill

No sempre es pot trobar un film de la qualitat extraordinària d'*Ah, com avui* (*Ah, Wilderness*). Fa una certa alegria poder escriure de cinema quan hom pot assenyalar excepcions tan encertades com la darrera producció de Clarence Brown, que ens ha estat presentada aquesta setmana en el Fèmina.

Hem de tenir ben present que el film és un producte americà. Tinc, però, la satisfacció de poder parlar de cinema bo i que aquest sigui fet a Amèrica. Fóra inútil tornar a insistir per enèsima vegada en els tan rebregats advertiments sobre la producció barroera i mecanitzada dels comerciants de cel·luloide. I no sempre he estat d'acord amb els eters rebentaires...

Una advertència, amic. Hom creu que una crítica pot ésser també, fins a cert punt, el reflex del propi entusiasme. Això és, doncs, la meua paraula d'avui.

Entusiasme. Entusiasme per l'obra literària d'Eugene O'Neill. Entusiasme, també, per la dignitat il·loable que els interprets, director i productors han posat, com fruit de l'ànima, al servei del cinema, creant una cinta tan ben mesurada com *Ah, Wilderness*.

Crec important remarcar que amb tot i els moments que vivim, en els quals sembla que els crítics del nostre art no posen la mateixa atenció que abans en la fiscalització de la producció cinematogràfica, l'aparició

rotes, talment com si els fulls del llibre de l'ahir fossin plenament oberts davant els nostres ulls.

Per això mateix trobem tan adient el títol d'*Ah, com avui*, que ens diu també que la humanitat no paràra en la seva marxa envers la perfecció, però que també sempre l'home tindrà damunt la terra problemes que ell mateix no vol pas solucionar.

Quina frescor de cosa viscuda té aquell senzill acte de final de curs i el seu imprescindible repartiment de premis! Qui no recorda una mica el seu ahir en veure-ho i, com llavors, agraïm al director Clarence Brown l'especial atenció donada a aquests petits detalls que Eugene O'Neill posa tot al llarg de la seva magnífica novel·la.

QUE DEMÀ NO SIGUI COM AHIR...

El personatge central gairebé podríem dir que no existeix en aquesta obra. Tots els interprets són una mica l'eix damunt el qual sembla girar tota la vida. Arribem a creure que el mateix valor té l'actuació del pare bondadós i comprensiu, que la de la núvia innocent i gairebé infantil, que aquella menuda entremaliada i replicaire... i res més lluny de la veritat, perquè Richard, el jove estudiant que creu haver vingut al món amb el destí marcat de redimir la humanitat sencera amb les seves teories

Rialles i ploralsles...

(Ve de la pàgina 3.)

Rolland — es rebella contra d'ella. Però no tots els homes segueixen el mateix camí. Barbusse i Romain Rolland, com a veritables revolucionaris de l'esperit, en llur coratjosa recerca de la veritat, han romput tots els fils ideològics que els lligaven amb la burgesia. S'han posat sense vacil·lació al costat del proletariat, la classe alliberadora de la humanitat. Han perseguit sempre l'ideal de les masses revolucionàries, i el gran cor de Romain Rolland s'ha omplert sempre de dolor a la vista de la misèria, de les sofrenques, de l'enliment i de l'esclavatge dels treballadors.

Al llarg de tota, o gairebé tota, la seva vida literària, André Gide s'ha mantingut apartat de les grans idees, dels grans ideals socials. És un típic representant de la capa intel·lectual burgesa en descomposició. És un individualista que es complau en els seus propis jocs. És un dels escriptors francesos més espirituals, i troba una seducció singular en la perversitat.

Ha pretès revoltar-se contra la moral burgesa. És aquesta una actitud molt acostumada i del tot gratuïta de la intel·ligència petit-burgesa. En certes circumstàncies, aquesta revolta pot emmenar els forts cap al camp del proletariat revolucionari. Però ben sovint condueix els febles al camp del feixisme.

No hi ha cap dubte que André Gide ha vist en el país dels Soviets moltes coses que no han pogut plaure a la seva ànima de burges. La nostra societat alliberada de les classes explotadores li ha semblat massa simple, massa uniforme. Prefereix una societat complicada, formiguejant com un pantà de tota mena de tipus humans existents de la burgesia. S'ha sentit estranger en un país en el qual ha desaparegut l'horda bigarrada dels paràsits i dels monstres.

André Gide portava amb ell a la Unió Soviètica una colla de prejudicis burgesos innats i enterament assimilats. El seu idol era i resta Dostoievski, i es representava la Unió Soviètica sota els trets misteriosos de l'ànima eslava, de l'esclavatge resignat i ignorant del *muic Marci*. Però, sabent-li molt de greu, ha hagut de reconèixer dolorosament que el Marci digne de pietat és avui Kolkhozi i que s'ha després de totes les marques de l'esclavatge.

Es per això que blasma els pobles de la Unió Soviètica, particularment el poble rus. El declara *peresós i indolent*. Explica el moviment estajanovista com a destinat a despertar el poble enter del seu son centenari. Sota l'autor vell i subtil traspua el rendista burges francès, limitat i rondinaire, que no pot perdonar a cap preu, al poble rus, la seva victòria històrica incomparable, els seus èxits industrials, la seva marxa poderosa endavant.

No és pas per atzar que André Gide posa tanta agor en escriure que a tot arreu ha trobat, en els adults com en els infants, el que ell anomena un *complex de superioritat*, és a dir, la convicció profunda de les masses populars que el país socialista és més gran, millor, més fort que els més avançats països capitalistes. Certament, és així el que ha esdevingut la convicció dels pobles de la Unió Soviètica, i l'amargor d'André Gide reflecteix la ràbia impotent de la burgesia reaccionària.

André Gide escriu que *ha comès una falta*. Ara en comet una segona. Creu que barrejant rialles i plorals d'entusiasme a la seva bava maculada de calúnnia pot conservar el respecte dels treballadors i portar el títol magnífic d'amic de la Unió Soviètica. Però ja és salutad com un dels seus pels que estan en el camp feixista. El setmanari francès *Candida* el qualifica de trotskista, l'*Emancipació nacional* de *deroiista*, és a dir, de feixista. La premsa feixista alemanya i polonesa agafa el ball de sant Vito en ocasió de l'aparició del pamflet, en el tons antisoviètic, de Gide. Allà, es riuen de les seves llàgrimes d'entusiasme i és amb una fruïció especial que s'encarreguen d'escampar les seves calúnnies antisoviètiques.

En els dies en què tots els representants honestos de la classe intel·lectual burgesa saluden amb una simpatia ardent, amb respecte i amor la Constitució estaliniana, perquè veuen en ella l'aurora de l'alliberament de la humanitat, André Gide ha intentat, amb altres, que són amics sincers de la Unió Soviètica, d'estendre a la U. R. S. S. una mà fraternal. Però la mà d'André Gide ha quedat en l'aire. Hom no pot cercar els seus amics a l'ensems en el camp de la classe obrera i en el dels seus enemics més acarnissats, els feixistes. És evident que André Gide, en el seu llibre *Retorn de la U. R. S. S.*, ha estat víctima d'hàbils agents antisoviètics.

Per més poderosament que els gestos puguin reemplaçar en André Gide la veritable sinceritat, aquest vell no podrà, no obstant, eludir un sentiment de vergonya quan recordi el bes que disposà sobre el front de l'escriptor i del bolxevic Ostrovski. André Gide coneix molt bé l'Evangeli i sap el nom que hi té un bes molt semblant.

— Com és que hi ha vint cèntims a la caixa?
— He especulat!

En plena lluita revolucionària

S'adonaria, qui tingués l'humor de perdre unes nits per assistir a les nostres sales d'espectacles, que vivim una època de guerra revolucionària?

Ens tornem a trobar davant del dilema presentat per la majoria de la crítica teatral barcelonina, i combatut per nosaltres un dia, i un altre, i un altre: Ha d'ésser el teatre joc i passatemps o ha de tenir una finalitat social?

La majoria es decantava, abans, envers el teatre de gatzara i facècia, pur entreteniment burges. Nosaltres dissenyem. Sembla, però, que la consigna dels majoritaris no s'ha pas modificat i que seguim revolucionant amb directives pregonament «vetes-ils».

J. Roca i Roca envestia fa poc, des de les planes de *Treball*, el burgesisme de la gairebé totalitat de la literatura catalana.

Amb referència al teatre dels darrers temps té raó absoluta.

Les nacions de lluita intensa (Estats Units, U. R. S. S., Alemanya, els Escandinaus, i adhuc Mèxic, França i Anglaterra) han tingut un teatre al servei de les reivindicacions socials. Catalunya, en aquesta seva darrera etapa de literatura dramàtica, s'ha vist en la impossibilitat de tenir-ne.

Causas? Uns empresaris atents només al comerç, o sigui a afalagar el públic, i uns crítics, gairebé tots ells amb tres o quatre obretes *divertides* per estrenar, al servei incondicional dels empresaris.

Efectes? Un triomf absolut de la mediocritat i el comerç, i un allunyament de les sales d'espectacles del públic que és conscient del que és teatre. En els darrers temps del teatre dit Català, cap dels amadors del teatre no anava al teatre. Es produïa el cas paradoxal de que fessin l'èxit d'una obra els qui anaven al teatre per atzar. La inferioritat cultural i artística d'un espectacle el posava a l'abast de les multituds i aquestes, agraïdes a l'autor i a l'empresa, l'eternitzaven als cartells. La consigna crítica incontrovertible era aquesta: l'obra que porta gent, és bona. I així ha resultat que els analfabets del teatre Català han esdevingut els grans autors cotitzats de teatre Català.

Guimerà, Iglésias, i fins Rossinyol, feren obra per a ésser ells davant d'un públic. Després molts dels autors han fet tot el possible per servir un públic que tenia dret que el servissin, car pagava.

Guimerà i Iglésias no han estat pas cotitzats pels llepafils de la crítica dita «intel·lectual», documentada per Lucien Dubech i per *La Petite Illustration*. Res de teatre que fes pensar! Res de teatre de lluita! Res de problemes! Res de literatura! Calia servir la bona digestió del burges que no admetia ni maldecaps ni panorames agres. Consollem-nos, però, adonant-nos d'una vegada que l'eficàcia de la crítica també era nul·la, amb referència al públic. L'afalagador no és pas cap guà. I els crítics al servei de les empreses—Prudenci Bertrana i algun altre, en foren magnífiques excepcions—no servien per a res més sinó per donar gust amb les seves rebentades als components del seu cenacle.

Molts d'aquests crítics tenen encara tribuna pròpia; i el teatre segueix rodant sota el patronatge invisible d'aquell que fou gran Muñoz Seca, mestre infecte de teatralistes burgesos i pedra màxima d'èxit en el nostre públic inculte.

Avui, ara... Per què fem teatre? Per què els actors visquin? Molt bé! Cal que els actors visquin. Per res més? El fem per divertir la gent despreocupada de la reraguarda o pels transeünts que vénen a fruit «els paradisos» de la ciutat? El fem com a negoci?

Es sabut que les millors botigues teatrals del moment, i les més acreditades, són les que expenen revistes lleugeríssimes i sarsueletes de xim-xim i llibrets de paper d'estrassa. Això marca les predileccions de l'especialíssim públic que avui va al teatre: a *oblidar*, gent despreocupada de reraguarda o transeünts que frueixen els *caputxans plaers* de la ciutat. Queda vist el camí dels grans negocis si es fa teatre per fer negoci.

Al teatre Català hi va poca gent. Molt comprensible. La gent autènticament catalana viu una hora que no *oblida*. Com a teatre Català poc pot haver interessat als seus assidus el que li ha donat aquest prolongament comercial estantís de la prelluita revolucionària. Ja no assistien a l'altre.

Sentimentalismes carrinclons amb «mares», «maretes», «amarones», «marasses», literatura tronada de teatre Arnau, amb postissos poètics de darrera hora; sainets inversemblants farts de les incongruències sabudes d'èxit i dels xarxarons que porten cent anys d'èxit.

Es diu que a poc a poc s'anirà eliminant

el teatre dit Català. No hi fa res. Esperarem amb goig que es pugui fer el Teatre de Catalunya.

Fa molt de temps que es parla de cultura. Cal obrir col·legis! Nosaltres diríem: cal obrir col·legis i tancar teatres. Cultura no és saber llegir i escriure: és saber què s'escriu i què es llegeix. I el teatre—gran instrument cultural—com més inculte més cotitzat.

En plena lluita revolucionària ens sembla que s'hauria d'haver fet camí vers un altre teatre. «Tot ha d'ésser front de lluita», va dir Piscator. I fou llargament aplaudit.

Sabem que actualment, i per causes múltiples, les grans realitzacions no són possibles. No oblidem que s'ha posat *Danton*. Però suggerim que Romain Rolland ha dit del seu propi teatre: «teatre de la revolució», no *teatre revolucionari*. I això vol aclarir un xic el perquè de l'escassetat de públic que portà *Danton* a la sala de l'Olimpia. És en conjunt que hom s'adona que no es va vers el teatre d'eficàcia, de canvi, d'anti-burgesisme que exigeix la lluita present i l'esforç futur.

Arreu on s'ha lluitat a columna total, els escriptors han format a l'avancada. La U. R. S. S. té un gloriós teatre de combat pre-revolucionari i el segueix tenint en la post-revolució. El teatre que es fa a Barcelona—ja al fons del pou—és extraordinàriament contraproduent i eficaçment continuador, amb aquella «santa insistència» d'orsiana que portà al filiberquista autor de *La Ben Plantada* al camp del feix.

No parlem can parlem per rebentar ni per fer crítica negativa. Volem que les nostres paraules siguin veu d'alerta per una construcció eficaç. Aquests no són temps de repòs, ni dels que «es passen com es pot», ni dels d'espectacles pels panxacontents. Tampoc no poden ésser llit de fulles de rosa per l'alegre i confiada reraguarda, ni estimulants de transeünts que vinguin a cercar ocells del paradís en el repòs encoixinat de la ciutat.

Actors, autors i espectadors s'han d'aprofitar per arribar a aquesta cosa nova, tan difícil, que és tenir un desinteressat esperit revolucionari. També cal fer comprendre la revolució, intensificar-la, depurar-la, fixar-la, elevar-la. La missió de l'escriptor teatral, i de l'altre, va més enllà de divertir el públic i passar després per la caixa de la Societat d'Autors.

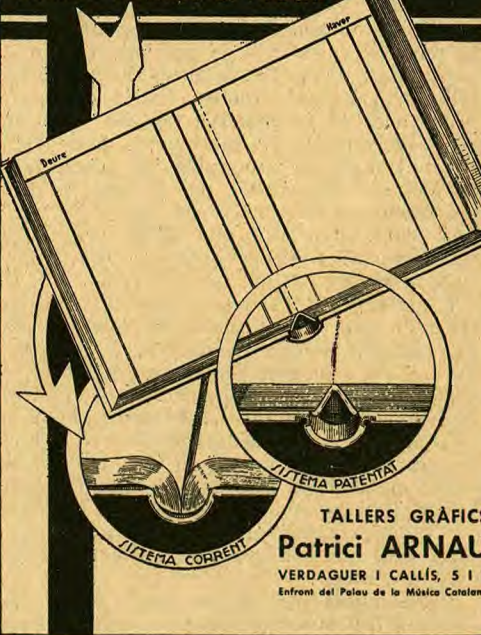
Malauradament, els cartells dels nostres teatres—catalans i castellans—no ens han pas fet veure que vivim temps nous. Seguint. Perpetuem. Conservatisme. Els autors dits nous que ens són presents són una continuació de la rancor preterita i desentenyits com una tapisseria del sis-cents.

Tot, absolutament tot, molt burges, gens revolucionari. Tot, absolutament tot, molt vell regim de pau amb falques i de bons aliments cobejats. Piscator—al qual hem al·ludit—degué riure molt davant d'un teatre com el nostre, impudicament exhibit en temps de guerra.

Que no en tenim altre? Si és així, pleguem. O que l'esforç que cal fer per superar-nos sigui un esforç autèntic de dignificació, de cultura i d'ajut entusiasta de reraguarda.

RAMON VINYES

Nova modalitat en la confecció dels llibres de comptabilitat que permet d'escriure-hi amb perfecta comoditat i estalvi de temps. No n'augmenta el preu. Per a demostracions telefona al 14856

TALLERS GRÀFICS
Patrici ARNAU
VERDAGUER I CALLIS, 517
Enfront del Palau de la Música Catalana

RICÍ "GOLOSO" PURGANT DELICIOS

Societat Espanyola de Carbur Metalls

Correus: Apartat 190
Tel.: "Carbur"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon: 75013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Bergà (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESIA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, Palència i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de fils i peces de seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

TALLER DE FOTOGRAVAT COL·LECTIVITZAT
ANTONI MARTÍ
C. N. T. - A. I. T.
AVINYÓ, 19, PRAL. TELÈF. 17047

MIRANT A FORA

DOCUMENTS

Rialles i ploralles d'André Gide

La Pravda de Moscou ha publicat el següent article:

L'escriptor francès ben conegut André Gide ha rigut molt, ha plorat molt durant el sojorn que féu l'estiu passat al país dels Sovièts. Rigué de joia, plorà d'entendiment.

Fou amb el rostre marcat amb aquest somriure, xop de llàgrimes, que André Gide recorregué tot el país, i arreu sorprené, i astorà, per l'extrema vivacitat de sentiments del vell autor. Se li perdonava de molt bona gana aquesta sentimentalitat i una certa xerrameca entusiasta. Se'n rescabava per la noblesa del seu verb — verb que al nostre entendre era massa florit, però que semblava sincer.

La darrera vegada que André Gide s'emocionà fins a plorar fou a últims d'agost, a la frontera, quan deixava la Unió Soviètica. Adreçà el telegrama següent a la redacció de la Pravda:

«En el terme del nostre viatge inoblidable a través la gran part del socialisme victoriós, envio des de la frontera una darrera i cordial salutació als magnífics amics que deixo amb tristesa bo i dient-los, així com a tota la Unió Soviètica: «A reveure!» — André Gide.»

Però tot seguit, després, xops els ulls encara de llàgrimes, de joia i d'amor, André Gide escrigué un llibret titulat *Retorn de la U. R. S. S.*, on riures i plors es barregen amb baixes calúmies contra el país dels Sovièts, contra els seus pobles, contra la seva joventut. André Gide declara que s'ha equivocat. Però no s'arriba a comprendre veritablement com s'adonà del seu

que enlloc en les contradiccions, on menteix més a consciència, és quan intenta demostrar que no hi ha llibertat de paraula, ni autocrítica a la Unió Soviètica.

Escriu que «l'autocrítica l'encantava de lluny». Però quan fou al país dels Sovièts va descobrir que:

«Aquesta crítica no consisteix més que en preguntar-se si això o allò està dins la línia o no hi està. No és pas a ella, la línia, que es discuteix. El que és discutit és saber si tal obra, tal gest o tal teoria està conforme a aquesta línia sagrada... Crítica cap ençà, tanta com se'n vulgui. La crítica més enllà de la línia no és permesa.»

André Gide era a la Unió Soviètica precisament en una època en què tot el poble en pes discutia el nou projecte de Constitució, com també el projecte de llei sobre la protecció de la família (sobre l'avortament). Era allò crítica, autocrítica? André Gide no gosa contradir-ho obertament. Es faria massa ridícul, fets que són coneguts de tot el món. Troba una escapatòria indigna en la mentida. Escriu que nombroses persones s'han declarat contra la prohibició de l'avortament, però que «els diaris, no cal dir-ho, no han publicat més que les aprovacions».

«No cal dir» que André Gide no ha dit la veritat. Tothom sap que els diaris han publicat igualment les crítiques, les crítiques negatives també, adreçades al projecte de llei.

André Gide posa al descobert, imprudentment, les arrels de la seva mancança de veracitat. No considera com autoritzada més que una crítica dirigida contra la línia general del partit i del govern, quan aquesta línia general no és sinó el triomf de la revolució proletària, la victòria del socialisme, la liquidació definitiva de les classes capitalistes.

De fet, aquesta línia general no desperta cap crítica en el si de les masses populars més extenses de la Unió Soviètica. Es aquesta línia general que tots els suports del capitalisme, tots els agents de la Gestapo i de Trotski han criticat i continuen criticant. Aquesta és una crítica contrarevolucionària. De què s'afigeix André Gide? Potser perquè no ha sentit a la Unió Soviètica la veu dels contrarevolucionaris, dels feixistes, dels trotsquistes? Aleshores, no valia la pena de fer el viatge a la U. R. S. S. per a saber que a l'ensens que liquiden la burgesia, els pobles de la Unió Soviètica liquiden també els agents d'aquesta burgesia.

André Gide reproduïx servilment en el seu llibre les calúmies descarades escampades contra la Unió Soviètica pels enemics de la classe obrera. Act, en el país dels Sovièts, la fidelitat de tots els ciutadans soviètics vers el partit comunista i els seus caps l'entusiasma. En parlava sempre — i sempre amb la més viva admiració. Però ara declara que «s'ha equivocat»; explica la unió dels pobles de la U. R. S. S. per llur servitud, llur temor, llur estupidesa.

Acusa en bloc tots els escriptors soviètics de covardia, els discuteix tot pensament personal, tota mena de talent. André Gide afirma avui que un escriptor realment dotat ha d'estar sempre en oposició amb el govern, amb els caps de l'Estat, que sempre ha de clamar a la lluita contra seu.

André Gide hauria retornat molt satisfet dels escriptors i de tots els pobles de la Unió Soviètica si els hagués vist lluitar pel capitalisme, contra el partit comunista. Així no s'hauria «enganyat».

Però en l'hora solemne en què foren emmuradades les cendres de Gorki, a la Plaça Roja, davant tants de milers d'honestos ciutadans soviètics, davant dels escriptors soviètics comoguts i trasbalsats per aquesta mort, heus ací el que digué André Gide:

«Avui dia, a la U. R. S. S., per primera vegada, la qüestió es posa d'una manera molt diferent: bo i essent revolucionari, l'escriptor deixa d'estar a l'oposició. Ben al contrari, respon a l'anhel del gran nombre, del poble sencer, i, el que és més admirable, dels seus dirigents.»

Aquestes paraules, André Gide les repetí més tard al capçal de l'escriptor Ostrovski. Les repetí amb l'accent de la convicció, les llàgrimes als ulls. Després besà fraternalment Ostrovski.

André Gide, per pròpia iniciativa, per pròpia voluntat — com reconeix ell mateix en el seu llibre — envià al camarada Stalin, després del seu viatge a Geòrgia, un telegrama de salutació en el qual deia el seu entusiasme exaltat.

No era doncs, per la part de Gide, més que la seva temor, la seva estupidesa, la seva manca de talent? Pel seu intent de calumniar els escriptors soviètics, és a ell mateix que André Gide desemmascara. És ridícul, i com a francès, André Gide sap prou bé que el ridícul és mortal.

Però potser tot això no era més, per part d'André Gide, que una grossera comèdia, una indigna burla respecte l'escriptor soviètic Ostrovski, portat vers ell en un impuls de confiança, i respecte el públic soviètic que rebia André Gide com un amic? Es una acusació massa pesant que dirigeix André Gide contra si mateix quan es fa passar per un home que ha penetrat al nostre país sota la màscara d'un amic, per a mentir tot seguit a consciència, per a dissimular-hi el seu veritable rostre, com els falsos moneders d'una de les seves novel·les.

Per ara, ens abstenem d'aturar-nos en aquesta conclusió. Estem disposats a atribuir també aquesta metamorfosi tan sobtada com incomprensible a la inconstància de sentiments d'André Gide. En realitat la constància no ha estat mai una de les virtuts d'aquest autor. És i resta un digne fill de la petita burgesia francesa.

André Gide pertany, pel seu origen, per la seva formació, per les seves relacions i per la seva manera, a la burgesia. Sens dubte — com Henri Barbusse, com Romain

(Passa a la pàgina 2.)

Espitllera

La darrera lletra d'Ostrovski

Estem en condicions de publicar l'última lletra de l'escriptor Ostrovski, que acaba de morir. Fa uns quants dies, la mare de l'escriptor va rebre del seu fill una lletra que li havia estat dirigida el 14 de desembre.

Heus ací aquesta lletra:

«Estimada mareta:

«Avui he acabat tota la feina del primer volum de Nascuts en la Tempesta. He complert la paraula que havia donat al Comitè Central de les Joventuts Comunistes: acabar el llibre el 15 de desembre.

«Tot aquest mes he treballat «en tres llocs». Durant aquest temps he esgotat totes les meves secretàries, privant-les de llurs dies de permís, obligant-les a treballar del matí fins a molt tard del vespre. Pobres noies! No sé el que pensen de mi, però és que no he tingut consciència per elles.

«Tot això ara s'ha acabat. Em trobo infinitament fatigat. Per contra, el llibre està acabat i sortirà dintre de tres setmanes en la Novella Gazeta amb un tiratge de 150 mil exemplars, després en diverses edicions amb un tiratge global d'uns 500.000 exemplars.

«Deus haver sabut la traïció d'André Gide. Com ha enganyat els nostres cors! Qui hauria pogut creure, mamà, que es comportaria tan malament! Vergonya a aquest vell per haver-se comportat així! No és solament a nosaltres a qui ha enganyat, sinó a tot el nostre poble poderós. El que és ara tots els nostres enemics es serviran del seu llibre titulat Retorn de Rússia contra el socialisme, contra la classe obrera. André Gide ha dit «bé» de mi en aquest llibre. Ha dit que si jo visqués a Europa seria considerat com un sant, etc.

«No en parlem més. Aquesta traïció m'ha estat penosa perquè vaig creure sincerament les paraules, i les llàgrimes, i l'entusiasme amb què Gide saludà en el nostre país totes les nostres realitzacions i victòries.

«Ara reposaré tot un mes. Treballaré una mica, evidentment si és que puc. Prou que ho saps tu, mamà, nosaltres tenim el mateix caràcter. No obstant, reposaré: vull llegir, escoltar música i dormir més, ja que sis hores de dormir són poques.

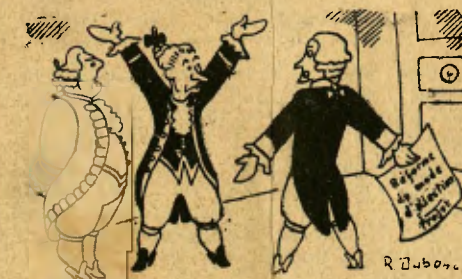
«Has sentit el discurs de Stalin al VIII Congrés dels Sovièts? Escriu-me si el nostre receptor de T. S. F. funciona.

«Excusa'm, estimada, si no t'he escrit en totes aquestes setmanes; però no t'oblido mai. Sàpigues curar de tu i portar-te bé. Els mesos d'hivern passaran de pressa i per la primavera retornaré vers tu. T'estrenyo les mans, les teves mans honestes d'obrero, i t'abraço tendrament.

«El teu

«Nikolau Ostrovski»

Als Estats generals

L'avi de Kerillis. — Donar al Tercer Estat els mateixos drets que a la noblesa? El propòsit és clar: hom vol privar França de la seva representació nitament nacional.

(L'Humanité)

Tot per al Führer

Una família petit-burgesa alemanya. El pare torna a casa. No hi troba ningú. Damunt la taula troba una nota: «He anat al grup femení del partit nacionalsocialista; tornaré molt tard. Mare».

El pare hi deixa una altra nota: «He anat a una reunió del grup sindical. Tornaré molt tard. Pare».

Poc després de sortir el pare, torna a casa Frits, el fill. La seva nota que deixa, diu: «Tenim avui un exercici nocturn, tornaré demà al matí».

L'última nota de la filla: «Festival a l'Associació de Noies Alemanyes. Hilde».

Quan el pare tornà, el primer, a les dues de la matinada a casa, troba el pis completament netejat. Damunt la taula hi ha una cinquena nota: «El fet que hem pogut treballar aquí, el deuen al nostre Führer. Els lladres».

LLEGIU

“La Correspondencia Internacional”

ESDEVENIMENTS

Ha mort Miguel de Unamuno

Unamuno ha mort. Ha deixat de viure quan començava el nou any, precursor de la nova vida. En aquest moment, per caprici del destí, Miguel de Unamuno, glòria de l'Espanya que agonitzava, traspassava d'entre els seus.

Unamuno era la representació de l'Espanya llegendària. En certes ocasions semblava que es despullés del seu embolcall negre i volgués vestir les robes progressives de les idees oposicionistes. No pogué reeixir. No podia. Era l'essència negativa d'Espanya. Era l'intellectual abstracte, el literat que representava l'esperit feudal malgrat els seus visos avançats.

Ha mort Unamuno. Era una vella glòria que només es contemplava ella mateixa. Vivia de records. Vivia d'un passat sense continuació. Igual que l'Espanya inquisitorial. Contemplava en la seva vellesa la seva joventut. Quan era jove llavors, sospirava en la vellesa. Aquest era Unamuno: l'home desplaçat del moment, de la realitat. Un perfecte exponent de l'antiga Espanya.

Miguel de Unamuno era un dels cabdills de la intel·lectualitat espanyola. Madariaga, una segona edició d'Unamuno però amb menys originalitat i més barra, li diu que és la primera figura literària. Quan ho diu Madariaga, no pot ésser veritat, perquè Salvador de Madariaga té la virtut de dir tot el que ja no és veritat. Unamuno era una esperança de jove, una d'aquelles esperances que sorgien del nord d'Espanya, de l'únic indret on podien sorgir futures realitats positives. Només va arribar a ésser sempre això: una gran esperança.

Dintre del camp de la veritat, allà on els valors positius es manifesten amb tota llur intensitat, Unamuno no ha estat altra cosa que un valor incipient.

Unamuno hauria pogut esdevenir un valor, però abans d'ésser-ho ja va quedar desplaçat. Fugí del seu medi, inquiet i vigorós, i s'enterrà entre les runes de l'Espanya agonitzant. Va abandonar el nord i s'amanagà al cor feudal de la Castella. Allà va morir tota la gran esperança d'Unamuno. D'ell només va restar-ne la seva obra anterior, ja que assimilà tant l'esperit d'aquella Castella que es transformà en un dels seus exponents essencials. Darrerament, quan volia esdevenir interessant, havia de prendre una posició infantil. De vegades semblava un infant terrible, un noi rebec. Aquesta era l'única qualitat que en restava del gran valor que en principi semblava Unamuno i que no arribà a cristallitzar amb tota la intensitat en que ho podia haver fet.

La intel·lectualitat respectava Unamuno i l'admirava. Era una admiració recíproca, malgrat que desdenyosa. La intel·lectualitat espanyola s'ha tancat sempre dintre d'ella mateixa. Unamuno es tancava dintre d'ell. Es transformà en l'essència de l'abstracte, allà al poble. Ultra les seves obres de la joventut, no fou quelcom més que una glòria del passat, un record intel·lectual que dissortadament no tingué continuació.

La popularitat d'Unamuno és aconseguida en la seva joventut. Després es dilueix. I cada vegada que sembla refer-se es desfà immediatament, es converteix en una realitat abstracta, en una valor sense concretar.

Podríem comparar Unamuno amb Joaquim Costa, un dels valors que sense arribar al seu màxim esplendor va donar el fruit de les seves idees i del seu talent.

Unamuno home, no el jove, era el pessimisme inútil que només creia en la vida en literatura. No creia en els homes, elements forjadors de la vida. Veia Espanya com un immens cementiri en el qual havíem d'anar a parar tots. La salvació només la creia des de l'exterior. No creia en el ressorgiment de la raça, en l'Espanya forta que somniava Costa. No veia que trencant-se els grillons tràgics que lliguen el camperol hispànic a la terra del caci, podia fer-la fruitar. Mirava massa amunt per a veure això. L'obsessió constant entre la raó i la fe, coses que mai arribà a associar en el seu pensament, el fan mirar massa enrera, i massa enlaire. Això no li deixava veure el del seu costat. I com més volia mirar, com més horitzons fitava no s'adonava de la realitat que l'ofegava a ell com a tots els altres.

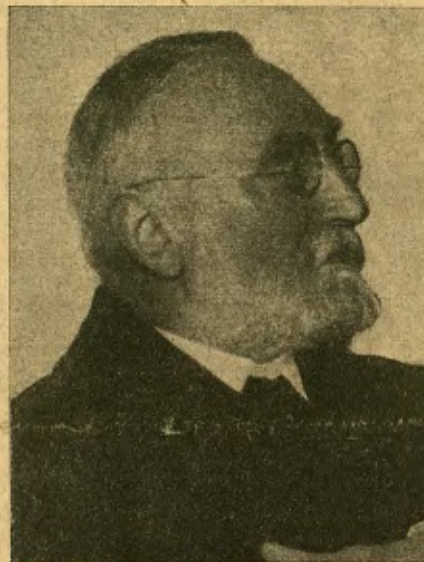
Joaquim Costa creia en el ressorgiment, preveia l'hora d'ara. Joaquim Costa endevinava el moment en què el poble reaccionés davant del seu estat i començés la seva tasca destructiva, predecessora de la Revolució. Quan va arribar aquest moment, quan el poble iniciava la destrucció de tot el que l'havia fet romandre en la misèria, llavors Unamuno es passà a l'altra banda de la barricada i aixecà la seva veu rogallosa condemnant el que ell considerava un

crim i que no era altra cosa que una conseqüència natural.

Costa era un caràcter fort, era un caràcter aspre i dur, però servava la dolcesa del poble. Era un intel·lectual que vivia al costat del cor del poble i sentia els seus batecs. Unamuno era el contrari, i quan després d'una de les seves rebequeries s'acostava al poble, s'espantava i fugia a corre-cuita.

L'obra positiva d'Unamuno es destaca per la seva manca de continuïtat en un sentit o en un altre. Unamuno és com un artista que no acabés mai la seva obra, i que diàriament li donés nous retocs sense aconseguir mai concretar-la. No ha estat mai ni a un cantó ni a l'altre. Tot això que no era altra cosa que una manca de personalitat, ell ho considerava inquietuds espirituals. Volia ésser un etern inquiet i per això oscil·lava en les lluites polítiques entre els dos extrems.

Baroja té una conseqüència, en el seu fons, d'anarquista. Unamuno la té en el seu fons anàrquic. Baroja és essència de la seva terra. Unamuno n'és una negació. L'esperit ferm del basc no es manifesta en Unamuno més que en les seves primeres obres, en la seva joventut. L'obsessió d'Unamuno no el deixa mai prendre una posició efectiva. La raó i la fe el fan anar d'una banda a l'altra sense situar-se completament enlloc. En realitat, era una lluita entre el passat i el present, entre la fama fatuosa dels seus primers anys, a la qual no volia renunciar per a bastir-ne una altra molt més profunda i ferma que fes es-

devenir un valor netament positiu. Entre les idees de l'home inquiet del principi que ha fugit del seu medi per anar a enterrar-se segles enrera, sense voler sortir cap endavant, sinó sempre i sempre més seguint els camins tortuosos del misticisme anacrònic de la religió.

Unamuno, vell prestigi que l'Espanya feudal s'havia fet seu, era un sol apagat. Morí quan renuncià moralment a seguir la seva línia progressiva. Morí a Salamanca, quan va marxar de Bilbao, d'aquell món d'inquietuds. Un home com ell no podia subsistir a la vella capital de Castella. Li mancava sava, li mancava aire, li mancaven veritables elements d'observació. La veritat és que des de la joventut no va realitzar mai cap més tasca efectiva. No tan sols com a guia de la joventut va crear nous valors. Només orientava en certa manera aquesta intel·lectualitat espanyola que com a deixeble d'un professor del tipus d'Unamuno no féu altra cosa que contemplar la gran tragèdia d'Espanya i fugir a l'estranger, abandonant aquell poble en el qual mai no havien cregut que lluités, davant el seu astorament, i demostrés una capacitat constructiva que ells mai no havien pogut suposar.

L'Espanya feudal mor. Moren els seus homes. Moren les seves glòries. Cada dia agonitza més i més. Només la sostenen Itàlia i Alemanya. De l'Espanya ja no en resta res. Ha desaparegut entre la seva brillantor llegendària. Avui, els seus valors no poden viure de records. Viuen de realitats, i la primera d'aquestes realitats és enfonsar del tot l'Espanya antiespanyola.

Ara ha mort Unamuno. Era l'exponent intel·lectual de l'Espanya negra. Ha acabat la seva agonia quan l'agonia s'albirava dintre de l'existència de l'Espanya inquisitorial. Quan Unamuno, sol apagat, s'amaigava, sorgia resplendent l'estel de la Llibertat. Unamuno, exemple d'anacronisme, ni tan sols va atrevir-se a mirar-lo...

MIGUEL MORA

AUTO-LITE BATTERIES

LA MARCA DE FAMA MUNDIAL
SENS COMPETÈNCIA EN DURACIÓ I ECONOMIA
AUTOTRACCIÓN ELÉCTRICA, S. A.
GARATGE ELÉCTRIC MOIA, 618

LES LLETRES

Dos contes populars eivissencs

Sa fia del rei i es pastor de porcs

Hi havia un rei que tenia en es seus dominis un pi que ningú podia tair i ell va prometre que deixaria casar amb sa seua fia a qui el tombés.

Va presentar-se un jove molt polit i es va posar a tair so pi. Però quan tenia sa tasca a sa meitat varen passar tres atlotes molt maques i li varen dir, amb aire aixurit:

—Vina-te'n amb naltres a passetjar. Ja seguiràs sa teua feina despuixes.

I ell, que ja es sentia cansat i ses atlotes li agradaven, se'n hi va anar.

Quan va tornar devora es pi, emperò, va trobar que estava com si no hagués treballat mica; tot es que havia fet, havia esset desfer durant es temps que passetjà i festetjà amb ses tres atlotes. Va creure que sa feina era inútil i va tornar a cà seua.

Aquei jove tenia un germà molt lleig que era pastor de porcs. I es germà digué:

—Hi vui anar jo. Em tens de fer una caca, mare, i tot seguit marxaré a tornar es pi.

Sa seua mare, sense mica de fe, li feu sa caca. Ell, llavò, la va agafar i se'n anà cap a tair es pi.

Pes camí va trobar un carrer de formigues; s'atlot es deturà i mirà com ses formigues s'apressaven per a buscar menjar. Ell digué:

—Mesquinetes meues, teneu molta gana! No treballau tant, jo us donaré de menjar — i les hi tirà un tros de sa caca.

Elles, agrades, s'arrencaren una cama i la hi donaren.

—Si mai te trobes apurat i has de menester de naltres — féu una d'elles —, digues només: «Ajuda-me, formigues!» i t'assistirem tot d'una.

Més avant, trobà dos corbs que es baraiaven per a emportar-se una presa. Ell va donar un tros de caca a cadascun i va deturar sa baraiada. Es corbs en sentiren grat i li donaren una ploma i li digueren:

—Si mai necessites ajuda nostra, digues: «Ajuda-me, corbs!» i ens tindràs as teu costat.

Encara feia camí cap es lloc on es trobava so pi, quan se li presentaren unes serps. Ell, bon cor, les hi donà tota sa caca que quedava. Es animalons li oferiren uns trossos de sa pell i li digueren que si necessitava d'elles només havia de dir: «Ajuda-me, serps!».

Amb ses potes de ses formigues, ses plomes des corbs i ses pells de ses serps a sa butxaca, ell anà a cà rei i li manifestà que volia tornar es pi i casar-se amb sa fia. El rei se'l mirà amb burla i el deixà que anàs a tair es pi. Sense perdre gens de temps, ell marxà a s'indret de s'arbre i començà a donar-li taianades.

Quan n'havia tait ja sa meitat, passaren aqueies tres atlotes polides que havia trobat es seu germà d'ell, i el convidaren a anar a passetjar. Ses atlotes també li agradaren i no volgué deixar s'ocasió. Llavò digué: «Ajuda-me, serps!», i tot seguit en va aparèixer una i es posà a guardar es pi, mentre ell se'n anava amb ses atlotes.

Sa fia del rei, quan va veure que ell havia marxat, volgué desfer s'obra feta. Sa serp, però, va donar-li picades fins que sa fia del rei fugí.

Ell va tornar de sa passetjada i acabà de tornar so pi. Llavò se'n va anar a cà rei i va dir-li:

—Ja he tait es pi. Venc per a casar-me amb sa vostra fia.

—Encara no has acabat tota sa feina — li contestà el rei —. M'has de triar cent quarteres d'ordi i cent de blat que ara es troben mesclades unes amb s'altres. Demà ha d'estar tot triat sense que hi haiga cap gra barrejat.

Ell anà a sa casa on li havien es grans d'ordi i de blat, i va dir:

—Ajuda-me, formigues!

Tot d'una comparegueren ses formigues i es posaren a separar es grans de blat i es grans d'ordi. Per s'endemà estaven triades totes ses quarteres.

Ell se'n anà a trobar el rei i li digué:

—Ja tenc separades ses quarteres, rei. Venc a casar-me amb sa fia vostra.

El rei, que no pensava que aquei atlot pogués sortir-se amb sa seua i que no volia que es casàs amb sa fia, havia preparat altres proves per a fer-lo fracassar. Per això havia posat cent colomins dins d'una casa amb cent finestres, i li digué:

—Encara no has acabat. Per a poguer-te casar amb sa meua fia has de fer altres coses. Vina; en aquesta casa de cent finestres hi han cent colomins. Has de vigilar-los per a que no se'n escapi ni un.

Ell digué que allò era molt fàcil. El rei, que havia vist com tombava aquei pi que ningú podia tair i com en poques hores havia separat ses quarteres d'ordi de ses de blat, pensà que sa prova des coloms li fallaria i volgué aprofitar-la per a desfer-se de s'atlot. Per això afegí:

—Si as cap d'un any en falta cap, et mataré.

—Molt bé, rei — contestà —. As cap de s'any hi hauran tots sos colomins.

Quan el rei sortí de sa casa, ell demanà:

—Ajuda-me, corbs!

I vingueren cent corbs i se'n posà un a cada finestra, de manera que cap colom podia sortir per ses finestres.

Havien passat molts de mesos, i un dia la reina anà a sa casa i s'adonà que es colomins encara hi eren. Com que no volia que un porquer es casàs amb sa seua fia, combinà una manera de poder treure'n algun: va pensar que ell li donaria si li deia que sa fia es moriria si no podia menjar un d'aqueix coloms.

S'endemà, seguint aqueixa idea, la reina anà a veure a sa casa i li digué que sa fia d'ella s'havia posat molt malalta i que es moriria si no li donava un colomí. Ell li

contestà que es deixàs tocar una cama i que llavò porria emportar-se'n es colomí. La reina la hi deixà tocar. I ell va dir:

—Vós heu fet es que jo he demanat; jo faré es que vós demanau. Podeu pendre es colomí.

La reina anà a agafar-lo, però es corbs se posaren a becar i la feren fugir.

La reina no es donà per guanyada i s'endemà va tornar-hi i va dir a s'atlot que sa fia estava encara més dolenta i només porria curar-se amb un colomí.

—Vós mateixa — li respongué ell — l'agafareu si us deixau tocar una cuixa.

Ella se la deixà tocar i, com es dia d'abantes, es corbs la feren fugir.

Però s'endemà encara hi tornà i ell li digué que volia jaure amb ella i després li donaria es colom. La reina li va deixar jaure i, en acabat, es corbs no permeren amb ses becades que agafàs es colomí.

I s'acabà s'any i no en faltava cap. Se'n anà a cà rei i li digué:

—Ja he acabat sa feina, rei. Vós mateix comptau es colomins i veureu que hi són tots cent.

El rei pensà que es trobava davant des mateix dimoni, ja que se sortia bé de totes ses proves. Encara li digué, però:

—Ah, no, encara no has acabat! Ara m'has d'omplir un sac de mentides i un altre de veritats.

Es mariner burlat

Una vegada era un mariner que es seu pare ja era mariner i es seus majors també. I a ell no li agradava ser-ne; volia mudar d'ofici i es volia casar amb una dona que no sabés res de la mar ni tan sols n'hagués sentit mai sa remor.

(Il·lustració de Martí Bas)

PETIT VOCABULARI EIVISSENC

Atlot, allota: noi, noia; bambo, bamba:

Es carrega un rem as coll i, un bon matí, deixa es seu poble i se'n va per dalt de ses muntanyes cap a ses terres de cultiu, ben onllà de la mar.

I quan havia caminat molt de temps i li pareixia trobar-se allunyat des seu poble mariner, demana a una polida atlota que s'escau posar-se as seu pas si sabia el que era allò que portava. S'atlot riu; li contesta:

—Em creus ben bamba. Això és un rem per a bogar.

—No és a tu a qui buscava — li diu es mariner, i es torna a carregar es rem dalt es coll i segueix per avant.

Molt més de temps caminà. Quan ja estava cansat, es troba amb una altra atlota. Posa es rem a terra i es saluden galanament. Ell li pregunta:

—Saps per a què serveix aqueix llarg bastó que porto?

—No sé com se'n diu — contesta ella —, però serveix as mariners per a moure ses barques. Ja l'he vist manetar. S'hi dona moviment amb es braços, així... — fa, imitant es moviment des remar.

Ell li diu:

—No és a tu tampoc a qui jo vui — i segueix es seu camí.

Un dia, fatigat de tan anar terra endins, s'encontra amb una atlota, polida com cap de ses altres dues. Ella la saluda i tot seguit es lleva es rem des coll i el mostra a s'atlot.

—Saps a què és això? Coneixes per a què serveix? — li diu.

Ella es mira es rem, ben estranyada. Per fi, ella contesta:

—Serà, a ben segur, una pala per a enfornar.

Es mariner sentí una gran alegria. Tan mateix, aqueia era s'atlot que buscava!

La festetja tot seguit i, sense fer-se esperar, li parla de ses bodes. Ella no es féu gens esquerpa i ses casanes s'efectuaren ben aviat.

Quan arriba sa nit de ses bodes, es mariner, que es tenia prou guanyat es repòs, se'n va a jaure immediatament. S'atlot anava mudada i s'havia de llevar totes ses prendes d'or, ses faldetes i ses calces.

Quan hagué enllestit, ella, s'acosta as llit i diu as seu home:

—M'he d'embarcar per babord o per estribor?

—Després d'omplir-los—demanà ell—, podré casar-me amb sa vostra fia?

—Sí. Ara, que si no omplis es dos sacs, et mataré.

—Molt bé, rei. Heu de fer un convit molt gros, amb totes ses persones principals, i vós heu de parar es sacs. Jo, mentre es celebri es convit, els ompliré.

I el rei va fer es convit, un convit molt gros amb tota sa gent grossa.

I quan tothom hi era, es posà a parar es sac de ses veritats.

Ell, llavò, va dir:

—Jo cuidava de cent coloms dins d'una casa amb cent finestres. I un dia va venir la reina a demanar-me'n un perquè sa fia d'ella estava molt dolenta i es moriria si no porria menjar un des colomins que guardava.

I jo li vaig dir que li donaria si es deixava tocar una cama; ella me la deixà tocar. Si és veritat, que vaiga dins es sac! S'endemà, es tornà a presentar i em digué que sa malaltia de sa seua fia havia augmentat i que només es curaria si jo li donava un colom per a fer-li brou. Li vaig demanar que es deixàs tocar una cuixa, i la reina me la va deixar tocar. Si és veritat, que vaiga dins es sac! S'endemà, encara, va tornar a demanar-me un colomí, i jo li vaig dir que li donaria si...

—Ep! — va exclamar de pressa el rei —. Es sac ja està ple!

I sa fia del rei i es pastor de porcs es varen casar, i casats són si no s'han descasat.

POESIA

L'ALBADA NOVA

El puny clos serà la gran bandera estesa, ardida, monument de carn i sang que es dreça cap al cel, i els batecs del seu pòls fecundaran la nova vida, radiant i pura com el brill d'un gran estel.

I l'aire dolc que ens portarà sentors de camp i espigues i esbandirà la nostra cabellera estesa al vent, farà que ens sentim més forts per noves embranzides per redimir el món de pàries, d'humanitat sofrint.

S'acabarà per sempre més el brutal esclavatge quan farem resplendir el foc de la revolta dintre el cor i ensorrarem baix nostres peus un món salvatge que viu de sang, de carn humana i de terror.

I quan l'albada roja maixent ens porti llums de festa, oblidarem les lluites, els tirans i l'esforç del passat, i als punys closos hi portarem rams de ginesta i al pit el panteix viril i fort d'haver triomfat.

I el cant del proletari ressonarà amb tota la grandesa quan s'hagi alliberat de la cadena a l'últim oprimit; aleshores sí que veurem com la victòria ens besa!, perquè el treball, la pau i l'amor s'hauran unit.

PERE ESPANYOL

LLUNA MUNTANYENCA

Silenci blanc de lluna dalt dels pins. La lluna va sortint damunt dels arbres com una poma, pàlida de sucre, que s'ha després lleugera de la branca.

Oh, pobra lluna muntanyenca! Avui en lloc de mandolina porta flauta i en lloc de les sonates de jardí fa cançons de pa negre l'alt fullatge.

Els estels són alès de les guineus que creuen que la lluna és un formatge i criden ran dels pous, mentre els ronsals descansen amb els matxos en les quadres.

Oh, lluna blanca damunt dels corals: demà el pastor beurrà la llet més blanca.

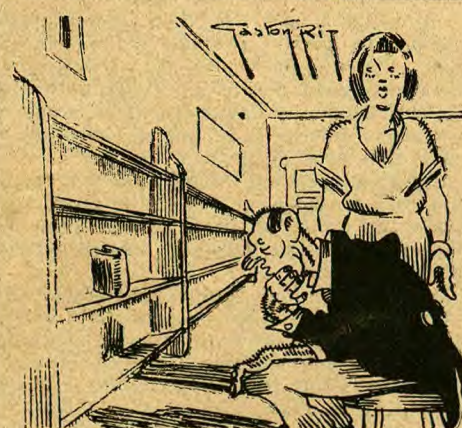
EGLOGA MODERNA

El sol és madur. La posta sembla una perdiu alada que, amb el pit rogenc damunt la brea de les muntanyes, talla amb ses plomes de llum neguits verds de fullaraca. I les agulles dels pins esquinquen la carn de l'aire que es torna una remor blava de cascavells i guitarres.

—Pare, per què obriu la terra amb l'ullal dur de l'arada, quan llaura el conreu del cel l'oreneta negra d'ala?

—Fill, la llaura a la tardor, com feiem en temps del pare. Que no et plau veure la terra com un boca badada, roja de sang en els llavis, sedenta de besos d'aigua?

—Oh! Prou que m'agradaria, però la terra és d'un altre: és d'un que no sap què costa cada fruit de la brancada. Oh, si la terra fos meua, que em plauria treballar-la! I quan després del treball arranqués una magrana, em semblaria menjar el cel del caure la tarda. Oh, si la terra fos meua, que em plauria treballar-la!

—Tenir Racine a la biblioteca, està força bé; però hom no pot llegir sempre el mateix llibre.

GUTENBERG, S. A.

Fàbrica de maquinària per a les Arts Gràfiques

Nàpols, 215. Telèfon 55723 BARCELONA

ELS MILLORS

MAPES D'ESPANYA

ELS TROBAREU A LA

LLIBRERIA CATALONIA

3, RONDA DE SANTPERE, 3

Telèfon 24647

Aquest número de MIRADOR ha estat passat per la prèvia censura

CARNAVAL TRIST

On ets Carnaval dels pobres, dels carrers tristos i humits, de les places recollides amb un fanal i un pedris?

Per què no ensenyas a fora tot el que passa allí dins d'aquells finestrons hermètics a les roses d'un somris?

Mira aquell infant com plora. Vol carota. T'és senzill: porta-li la de la lluna que sempre sempre somriu.

Per què Carnaval dels pobres ets tan eixit i tan trist? —Si la lluna fes farina— diu la gent—, no fóra així.

Però la lluna és molt alta i els estels no li han dit.

RAMON BECH

JO VENIA

Jo venia i no venia. Caminava per les prades. El so de les campanes engabiava els ocells de cristall del silenci.

La tarda corria pels camins vestida de cançons i arbres i arrissada de vents.

Tu m'esperaves, tiwant, com la corda espera l'arc que li desperta les músiques adornides.

Jo venia sense alegria. La cera del desig era fosa i l'antiga tendresa era una seca verdor.

Jo venia a la deriva com el lent espectre d'una barca de mutilada proa.

Tot m'entretenia. L'aigua del riu em posava fortes regnes de plata i l'ànima ancorava a cada flor.

Tu m'esperaves amb ta ombra i amb ta carn de neu encesa.

Jo només portava ma freda indiferència de vella lluna.

Jo venia i no venia.

AGUSTÍ BARTRA

—Ja era hora que tornessis! Has comprat la corda?
—No, amor meu: m'ha semblat massa cara...

CAMISER ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

LES LLETRES

PREMI CREXELLS 1936

Francesc Trabal

Francesc Trabal, que inicià amb estridència la seva carrera en les lletres catalanes amb la facècia magnífica de *L'any que ve*, llibre impetuós i pèrfid, en el qual es pretenia d'erigir l'humorisme en doctrina literària i gairebé en una ètica, i convertir la ironia en un pur instint compensador; escriptor dotat d'un temperament original, que tractà, més tard, d'emmoillar aquests principis i una tècnica personalíssima dins els límits del gènere novel·lístic en *L'home que es va perdre* i *Hi ha homes que ploren perquè el Sol es pon*; que «tira al dret» sense prejudicis ni vacil·lacions i que arriba fins a liquidar el protagonista de *Judith*—la seva novel·la més coherent i construïda fins a *Vals*—fent-la esclatar com una gla, és un dels escriptors catalans que es prenen les coses més seriosament.

«Prendre les coses seriosament—diu Ramon Fernández—és donar-se compte de llur realitat.» «La burla—diu Hebbels—és la prova de la solidesa d'allò seriós.» Donar-se compte de la realitat d'un esdeveniment és creure que allò que passa no pot ésser sentit, vist ni concebut de cap altra manera, en el moment i des del punt de vista en què ens situem. Posició molt difícil d'aconseguir per l'escriptor superficial i assequible només a aquell que dediqui la seva vida a l'estudi del seu món exterior, a la reducció dels individus a tipus i de les coses a síntesis. A un home, com Trabal, que no estigui mai absent, que estigui sempre ple d'allò que fa. Escriptor d'un ritme vital tan intens que no pot sofrir més que el que ell considera estrictament necessari; que forma part—ell també—d'una manera probablement inconscient i indeliberada, d'aquesta realitat que pren seriosament. Es en posar-la davant la realitat exterior quan troba les arrels profundes del seu talent. Puix que a la vegada que va perfeccionant i despullant el seu art—cosa visible a cada llibre nou, si exceptuem *Era una dona com les altres*, i que arriba en *Vals* a uns límits que difícilment podrà ja superar—va descobrint que la visió humorística del món és una manera de representar-se la vida per complet, que pot adaptar-se a totes les situacions.

Però una cosa és aquesta fe en la categoria i en la influència de l'humor i una altra cosa el propòsit d'escriure novel·les humorístiques. Es en aquest sentit que *Vals* representa, al mateix temps que una superació, un atur en el camí, iniciat ja en *Judith*, encara que d'una manera no tan absoluta. El Trabal de les novel·les anteriors es mota de les essències de les coses. La burla era perillosa, tant que un moment semblava que havia de dur-lo al seu desconexament. Al de les coses i al d'ell mateix. Avui, Trabal, que ha sabut aprofitar d'una manera magnífica l'experiència d'aquella època d'intransigència joiosa i de facècia incontrolada, sembla una mica cansat d'aquella posició ultrancera i, com he dit, perillosa. Perquè la novel·la humorística és, naturalment, una novel·la amb prejudicis. Com ho és la novel·la psicològica, o la social, o la catòlica, o la històrica. Es una obra limitada, una interpretació parcial, unilateral, especialitzada, del món. L'humor és un fi i discret somriure davant les deformitats humanes. Cal no convertir-lo en una ganyota permanent. En el seu llibre *Vals*, obra plena i reixida, Trabal adopta la posició, d'una solidesa absoluta, de l'humorista que escriu novel·les no humorístiques.

Francesc Trabal és, doncs, un escriptor seriós. Es, també, un escriptor àgil. Hi ha dues menes d'agilitat, estrictament relacionades amb l'actitud davant dels fets, que he esmentat abans. La de l'escriptor que no sap donar-se compte de la realitat de les coses i, menys encara, de la seva pròpia realitat. Quan aquest escriptor intenta—àgilment i brillantment—atrapar-les, sols aconsegueix anar a fons i desaparèixer sota les onades d'un verbalisme exorre. La realitat se li fa escàpola, li queda als dits. L'altra manera d'ésser àgil consisteix a posar en joc tots els ressorts ocults de la vida, fins i tot la meravellosa rellogetgeria de l'atenció, trampa divina en la qual la realitat més fugissera cau. Aquesta agilitat és la de Francesc Trabal. Agilitat de fons i, lògicament, d'estil, el qual no és altra cosa que la carn del pensament.

Es Trabal, encara—en aquesta exploració per tractar de definir-lo—, un mofeta enjagassat de les idees generals. Un profanador terrible de les realitats crues, com ho és, també, de les idees convingudes i dels tòpics. Un escamotejador enginyós de la pròpia cultura. Un artista de l'estil, que domina i venç la prosa i li dona un sentit líric ple de tendresa i d'escalf... Tot això, però, són amb prou feines, xocs més o menys musicals de paraules. Caldria fugir d'aquesta xarxa fascinadora i penetrar sincerament—humilment—en el rusc silenciós on s'elaboren certes formes insòlites de creació; endinsar-se en la penombra sensible en la qual les membraes s'afinen a l'aguait d'una vibració més llunyana. Caldria sorprendre la seva actitud íntima davant les coses, el seu gest de salutació o de comiat, d'incorporació a la vida transeünt, a aquest món de la seva representació peculiar on tot sembla aprendre un idioma nou.

En els trajectes, cada dia més complicats, de la novel·la, Trabal és un viatger sense bitllet. Destaca un personatge, l'empeny i el segueix amb el mirall a la mà. No s'amoina gaire a buscar-li aventures; li surten a cada pas. No busca tampoc l'originalitat. La troba, en emprar el mateix to de cada dia, però amb un so distint. El so, una mica ocult però tanmateix visible, potser inconscient, de Francesc Trabal, és la recerca ingènua de l'horror a la ingenuïtat.

En *Simon le Pathétique*, de Giraudoux, un rossinyol dona una nota sola i breu, per anunciar-nos la seva presència en mig del ramatge i per dir-nos que «durant llargs intervals, callava». Com aquest rossinyol són els éssers engabiats en les malles aèries de l'estil de Trabal. De tant en tant, a aquest bosc d'antenes sensibles arriben ondes més

tènues. Creua l'aire el dolç batec d'una dona, o, com en *Vals*, de moltes dones. Molt poc sovint, però, ens fereix el timbre rude de la vibració carnal: és només una veu dèbil i tendra, un matis, un perfum. Tots els seus esforços per contar-nos les victòries de l'adolescència radiant de Zeni en les batalles eròtiques, purament físiques, es ressentent d'aquesta dificultat vençuda.

En molts dels seus llibres hi ha un adolescent que s'avorreix. I que, per distreure's, surt de casa i entaula relacions amb la gent, seguit de prop pel novel·lista, fins que aquest es cansa d'observar i anotar les seves reaccions i, amb paciència, el suprimeix de qualsevol manera; d'un accident absurd a Xanghai, enviant-lo a Ginebra en una cursa fol·la, o fent-lo petar com una gla.

Trabal és mestre en la lenta tasca cons-

tructiva en la qual cada idea es relaciona amb les més remotes, cada metàfora amb les seves més llunyanes amigues. No pretén mai demostrar res. La vida és per a ell un fenomen de contemplació grata o desplaent. Els seus herois podran ésser—i són moltes vegades—simples fantasmes. Són, però, sempre, criatures delicioses, humanes o absurdes. Homes i dones de carn, o petits diables de fum. Perquè Francesc Trabal, en els seus llibres no intenta contar, ni cantar, ni pintar, ni cisellar, ni fotografiar. Senzillament—i prodigiosament—escriure.

El Premi Crexells de la Generalitat de Catalunya d'aquest any ha estat concedit a *Vals*, de Francesc Trabal. Poques vegades un jurat havia fallat amb tant d'encert. *Vals* és la millor novel·la d'aquest escriptor i una de les poques que compten en la literatura catalana, si deixem de banda les de tipus rural, de gènere radicalment distint i, per tant, difícilment comparables amb la novel·la de Trabal.

Quan es publica aquest llibre, la crítica el comentà amb elogi i l'estudià amb atenció. Els nostres crítics més intel·ligents posaren de relleu l'excel·lència de la seva construcció; el magnífic equilibri de les seves proporcions i de la seva divisió en les cinc parts que, seguint el vals, marquen el ritme de la novel·la; la justesa de la descripció dels caràcters i de la crisi de pubertat de Zeni, que és la motivació del llibre; la qualitat meravellosa de l'estil, líric sense sentimentalisme i límpid sense fredor... No crec necessari insistir. Voldria fer constar només la meua preferència pel Preludi—presentació desordenada i precisa dels personatges d'un lloc d'estiu—que recorda la manera dels novel·listes anglesos Virginia Woolf i Aldous Huxley, sobretot de la primera; la meua admiració sense reserves davant els capítols que tracten de la mort de Silda, l'evocació primera de Raya, i la partida del regiment d'Arraona, entre els millors del llibre; la descripció, tan vivent, de l'oncle Agustí i de la febre de creixença de Zeni, suggerida per la superposició d'escenes essencials i poc importants, en aparença, de la seva vida; i davant l'encert tècnic que representa l'inici dels temes abans del temps que els corresponia en l'ordre rigorós de la novel·la, per a reproduir-los més tard amb lleugeres modificacions d'estil.

Vals és un llibre profund i encisador. Per profund, pot decepcionar els aficionats a novel·les lleugeres. Per encisador, desconcerta els homes de falsa gravetat; els que no saben riure quan convé ni enterir-se sense por al ridícul; els esperits incapaces de mossegar amb suavitat la pell fascinadora de les idees i la molsa sensual de les paraules.

Vals és un altre elogi de la follia. També aquí follia vol dir amor. Hi ha, però, un amor frenètic, que arrossega la seva nuesa exultant per avingudes pavimentades de confeti, amb un deliri carnal i un amor dolç que s'acull als frescos finestrals sota un cel estrellat. Aquell va precedir per una orquestra eixordadora; aquest és subratllat per un piano. En *Vals* l'orquestra desfermada ens arravata molt rarament. Hi ha, més aviat, un piano estrenit al fons d'un saló, que irradia alguna cosa d'inefable, com una onada calenta en la qual el lector, amb tots els innombrables personatges, es submergeix, lluita, es debat, presoner en la fina xarxa en la qual sembla les seves perles blanques i negres la deliciosa partitura d'un vals.

Es sorprenent, avui, trobar un llibre eròtic amb un fons de *Vals*. Vals que tan aviat és interpretat per uns tzigans d'una manera lenta i torbadora, com agafa el ritme sinopat d'una execució de Doucet. Tremolen algunes pàgines amb el ritme d'un tema que brolla a flor de prosa, metàfora en un altre idioma que l'autor oblidà de traduir, invasió melòdica que l'estil de Trabal, tan prè de febre musical, potser no exigia.

Raya, la dona present durant tota la fan-

Nicolau Ostrovski

VALENTIA

El gran escriptor soviètic Nicolau Ostrovski ha mort recentment. Com a homenatge a l'il·lustre camarada traspassat, tradim la semblança excel·lent, precisa, que d'ell ha escrit un altre escriptor rus.

Nicolau Ostrovski, estès d'esquena, està completament immòbil. El cobrellit embolcalla el seu llarg cos prim i test com un abrigit inseparable. Una mòmia.

Alguna cosa, però, viu en aquesta mòmia. Si. Les mans macilents, només les mans es mouen imperceptiblement. Quan hom les agafa es senten humides. Una d'elles agafa feblement un lleuger bastó acabat amb un parrac. El moviment dels dits afeblits dirigeix aquesta vareta cap el rostre, el parrac esquiva les mosques que es posen desvergonyidament damunt dels llavis d'aquell rostre pàl·lid.

El rostre també viu. Les sofrençes n'han dessecat els trets, esvaït els colors, acusats els contorns. Els llavis, però, són entreoberts; dues rengleres de joves dents fan aquesta boca bella. Aquests llavis parlen, aquesta veu és blana, però baixa; de tant en tant, tremola de fatiga.

—Es ben cert, l'amenaça d'una guerra a l'Extrem Orient és molt gran. Si nosaltres venem el ferrocarril de l'est xinès, les nostres fronteres es veuran menys amenaçades; naturalment. Es que no comprenen, però, que han fet tard per a moure'ns guerra? Som forts i cada dia hi esdevenim més. La nostra puixança creix i augmenta literalment de dia en dia. Recentment m'han llegit un article de la «Pravda»...

En aquest instant fem una esgarrifosa descoberta nova. El rostre d'aquest home, aquest rostre, no és pas viu del tot! Els dos grans ulls, amb llur esclat deslluït i vidriós, no albiren cap raig del sol ni la línia d'un diari. Per comble de malaurança, aquest home és cec.

—He sentit per ràdio la majoria dels discursos del Congrés dels escriptors. I he de dir que mancaven moltes coses en aquests discursos. Al meu entendre, el tema de la defensa hi fou ben poc reflectit. Després del report de Stavski sobre la col·laboració amb els joves, gairebé res. Ens hauria plagut que els més experimentats dels nostres companys ens haguessin ofert llurs experiències, llur saber per tal d'excavar la vida, descobrir-hi el que és interessant i preciós, i aprendre en ells mateixos observar tot això...

Parla lentament, seriosament, bo i seguint la lenta del desenvolupament dels seus pensaments, amb el to propi d'un home que es troba ben lluny de tota renúncia, que no se sent més empètit que els restants. Si en aquest mateix instant hom s'aixequés bruscament i li declarés amb emoció que ell, Nicolau Ostrovski, és un subjecte molt interessant, que els mestres experimentats tenien molt a aprendre d'ell, que els escriptors cèlebres haurien de remarcar-lo amb els seus ulls penetrants, un tal abrivament, act, en aquesta mateixa cambra, hauria semblat desplaçat, poc seriós, ben per sota del to suau i reposat de la nostra conversa.

El nostre poble ama els seus herois, perquè és un poble heroic. Festegem els nostres herois amb goig i estrepitosament, els

tàstica desfada — Teresa, Neva, Joana, Irma, Otilia... —, és una amada obediència i leal, una filla veritable de la música, disposada a sotmetre's a totes les regles per les quals s'arriba a fer vibrar el cor. Raya és una sirena, una bella viatgera que s'ha llançat a l'aigua i que passa lentament en la transparència submarina. La seva imatge ingrativa il·lumina tot el llibre. Ella, més que Zeni, el seu heroi visible, n'és el personatge autèntic. Els amors de Raya i Zeni, idíl·lics i suaus, o tràgics i tormentats, constitueixen el fons de *Vals*, damunt el qual la imaginació encesa i l'observació aguda de Trabal han bastit una novel·la perfecta i sense falles. O bé, si es prefereix, una serenata àgil, fina—amb intermedis desconcertants— sempre alerta, però no caure en les vagues rondes de nit, extàtiques, entre la terrassa i la lluna. Malgrat tot, però, Trabal no ha pogut alliberar-se d'una certa boirina sentimental. I és que l'inefable—com el natural—retorna sempre, encara que una foguera joventut i de despreocupada hagi intentat de convertir-lo en cendres. Torna sempre perquè ja era, i segueix essent-ho, cendra.

Una cosa tan subtil que es riu de la flama. I els seus millors còmplices són aquestes cinc cordes trèmules damunt les quals es posa per convertir-se en ocell que s'estripa el pit i enterboleix l'aire amb la pluja lleu de les seves plomes. Els personatges de *Vals* submergits en la lírica bona ens oculten, si és que les tenen, les deformitats que voldria fer ressortir l'humor. Però, és clar, ens amaguen també, sovint, llurs més vius perfils. Només—paradoxalment—se'ns ofereixen, en tots els seus aspectes, els personatges més abstractes—la joia, la tendresa, l'amor—, escàpols dels compassos dels vals.

No és *Vals* un d'aquells llibres que són com un ressò, un mirall fàcil en el qual descansa la nostra atenció com damunt un coixí de ploma. És un llibre que, sota una aparença amable, és esquerp com una verge púdica i no es llura més que de mica en mica, de pàgina a pàgina, per zones delimitades com compartiments estancs. Que a estones ens desconcerta i ens insulta amb la seva superioritat petulant. O que ens aclapa per la solidesa i l'originalitat de la seva trama, per la bellesa insòlita de la seva arquitectura. Els nostres nervis, tensos, s'aprimen cada dia. Les nostres cordes sensibles s'afinen, i un llibre que no arrenqui una vibració més profunda és que comença a relaxar-se.

Amb *Vals*, fruita madura i feta gràvida de prometes, Francesc Trabal aconsegueix aquesta vibració d'una manera intel·ligent i perfecta.

LUÍS MONTANYA

vells i els nous; per sort, llur nombre no minva pas. No transcorre ni un sol dia sense que els homes soviètics, forts i joiosos, no aconsegueixin miracles de bravura i de força, en els camps, en les extensions transparents de l'estratosfera, en el tauler d'escacs, amb els paracaigudes, damunt les pistes o en les superfícies nevades amb els esquís.

Ens sentim orgullosos d'aquests braus, es pot constatar en les assemblees solemnes, en les pàgines de les revistes, en les pantalles dels cinemes—veiem llurs espatlles bronzejades, llurs somriures victoriosos, sentim llurs veus sonores.

No coneixem, però, tots els herois. I no sabem remarcar-los tots.

Els primers anys de la Revolució, Kolja Ostrovski, jove treballador, rentava vaixel·la en el restaurant d'una estació d'Ucraina.

La patrona i els cambrers l'educaren a puntades de peu. Ben aviat, però, trobà altres educadors. En la confusió sagnant de Pétura i durant la intervenció alemanya i polonesa, el minyó espavilat es revelà com un auxiliar hàbil i brau per als obrers revolucionaris. Amagava les armes, portava missives, s'entaforava per tot sota els nasos i les barbes mateixes de l'enemic i donava ressenyes precises als militants rojos. De seguida, s'allistà a la cavalleria i s'adherí al Komsomol; formà en els rengles d'avantguarda del Komsomol ucraïnà, d'aquest Komsomol que vessà tan generosament la seva sang jova i calida per a l'alliberació de la seva pàtria.

Davant de Kiev, davant de Jitomir, davant de Novgorod-Volinsk, Kolja Ostrovski combaté a cavall. Davant de Lvov, perseguint amb la cavalleria l'enemic que fugia, una flama verda, enlluernadora com el magnesi, brollà sobtadament davant dels seus ulls, eixordant-lo com un gran tro, enroentant-li la testa com un ferro calent. La terra giravoltà rarament, d'una manera incomprensible, i després es decantà cap a un costat. Llançat per damunt de la testa del seu cavall, caigué pesadament al sòl...

El jove comunista fou guarit; es reincorporà a la vida, al treball. Vegeu-lo a Kiev, al comitè regional. S'ocupa de l'aprovisionament del blat, lluita contra els bandits, organitza l'avitallament de la fusta, restableix el ferrocarril. El tifus l'abat, però de la llinda de la mort s'escapa una altra vegada envers la vida, i el trobem treballant de nou; ara, però, és propagandista, organitzador, dirigeix les legions sempre creixents dels Komsomols. Un prestatge provist de llibres apareix damunt de la seva taula — Marx al costat de Gorki i de Jack London —. A la fàbrica lluita contra els sabotjadors; a la cèl·lula lluita contra l'oposició; pels carrers, contra la tradició. Arreu surt victoriós, arreu va endavant, aquest home fogós i indomable... Veureu-lo a secretari del comitè de radi del Komsomol, mireu-lo a Moscou en el Congrés de la Unió...

I de sobte un enemic nou, terrible, es dreça davant de Kolja Ostrovski. Tots els perills precedents semblen puerils en comparació amb aquest.

La ferida rebuda a Lvov, oblidada des de feia tant de temps, s'imposa de cop una altra vegada i crida l'atenció per uns símptomes sinistres i misteriosos. Sens dubte el tifus ha preparat el procés. Un esgotament, feblesa...

Kolja rebé unes llargues vacances. Crimèa. El sanatori. Mals de cap. Una sobreexcitació. Es amb grans esforços que els metges aconsegueixen dominar-li la malaltia. A la fi de les vacances, el jove comunista torna a Karkov i demana per a reprendre el treball.

De nou, es nomena secretari del Komsomol en un gran centre industrial. Un primer discurs a l'assemblea dels militants del partit, i després, inesperadament, un accident d'automòbil; s'ha trencat el genoll dret: operació i noves vacances.

Escriu al seu germà:

«Fas mal fet en obstinar-te a no voler deixar la fàbrica i acceptar el lloc de president del soviè. T'has batut per al poder, no és cert? Doncs, pren-lo. Des de demà accepta el soviè i comença el teu treball.»

«I ara et parlaré de mi. Hi ha alguna cosa que no va pas bé en mi. He esdevingut un hoste freqüent dels hospitals; se m'ha operat dues vegades, he perdut força sang i moltes forces, i encara ningú no m'ha dit com acabarà tot això... No hi ha res que em faci tanta por en la vida com el trobar-me en un estat que no em permeti treballar. No puc ni pensar-hi. Es per això que faig tot el que m'ordenen, però no es presenta cap millora; i els núvols s'amunteguen, cada cop més espessos. Així que vaig poder valdre'm després de la meua

primera operació, vaig reprendre el meu treball, però ben aviat se'm portà a l'hospital. En el moment que t'escric, tinc el meu bitllet per al sanatori «Maynak» d'Eupathoria. Marxo demà. No t'esveris, Artem, tu saps prou bé que jo sóc resistent a la mort. Tinc vida per tres. Es treballarà encara, germanot! Cuida la teua salut, no vulguis sollevar massa pes alhora. Les reparacions costen molt car al Partit, després. Els anys ens donen l'experiència i la instrucció els coneixements; tot això no serveix pas per a estiejar en els hospitals.»

I justament la cosa paorosa, que Kolja Ostrovski temia tant, l'està sotjant. Sorpren una frase d'un professor parlant d'ell: «L'horror de la immobilitat fa presa d'aquest jove, i nosaltres som impotents per a deturar-ho.»

De primer, és una cama el que es paralitza, després l'altra, després el braç fins a la mà.

I això als vint-i-quatre anys, quan la vida ens embriaga amb les seves flors i els seus perfums, quan ben a prop es troba una dona estimada i que estima.

Ostrovski es debat, vol escapar-se de l'abraçada de la paràlisi. No vol conformar-se a ésser un invàlid. Demana un treball qual·sevol que no exigeixi moviment. Tal vegada un treball literari de redactor. No. No el volen a la redacció. No té prou instrucció, fa faltes d'ortografia.

La malaurança no acaba ací, una cosa encara més esgarrifosa l'espera. Els seus ulls s'apaguen; de primer un ull, de seguida l'altre. Es troba submergit dins una nit eterna.

El camí més curt per a la deslliurança es troba amagat en el calaix de la seva taula de nit. Durant llarg temps, Ostrovski apreta dins la seva mà l'acer fred del seu revolver... No, tanmateix ell poc és un covard, ell és un combatent.

«Qualsevol imbecil pot sempre, no importa en quin moment, fer-se saltar el cervell. Es la sortida més covarda i més fàcil. La vida és dura—doncs, mata't. Has asajat, però, de vèncer aquesta vida? Has fet tot el necessari per a escapar-te d'aquest cercle de ferro? Has oblidat que davant de Novgorod-Volinsk es marxava a l'atac disset cops en un dia, i te n'has sortit a despit de tot? Amaga el teu revolver i no expliquis mai això a ningú! Sàpigues viure, i quan la vida esdevé intolerable, fes-la útil.»

Intentà un darrer esforç per a salvar el seu cos. A Moscou se li féu una intervenció molt complicada i força llarga; hom li tallà tota la columna vertebral i el coll, i se li realitzà l'ablació del cos tiroide, però debades.

Llavors, havent reunit tot el que li restava de calor vital, d'energia nerviosa i de coratge, el que li restava de viu i sa en el seu cos, s'emprèn una nova i llarga campanya per a conquerir la seva plaça en els rengles dels qui construeixen el socialisme.

Ostrovski aprèn la gramàtica, després estudia la literatura clàssica. Acaba amb èxit el primer curs per correspondència de la Universitat comunista. De seguida es posa a escriure un llibre, un relat sobre la divisió Kotovski.

Tot treballant, i per tal de no perdre el fil de les seves idees, aprèn de memòria el que escrivia. De vegades llegia alt de memòria pàgines senceres, alguns caps adhoc capítols, i feia l'efecte a la seva vella mare, dona simple, que el seu fill havia esdevingut boig.

Acabà el seu llibre, que envia als vells combatents de la divisió Kotovski, per a conèixer llurs opinions. L'administració de correus, però, perdé el manuscrit. Ostrovski, mancat d'experiència, no n'havia fet còpia. Una tasca de sis mesos perduda!

Què passa? Ostrovski ho recomença tot. Té un altre llibre al cap sobre un altre tema. I executa el seu projecte. Escriu la novel·la *Com es trempa l'acer*, dos volums. Aquest llibre es publica sense cap protecció. No foren pas les velles àvies bibliogràfiques les que li prediren l'èxit, ni els reclams sorollosos del *Diari Literari*, sinó que fou el lector qui s'emparà del seu llibre. Ara se n'acaba de publicar, blanament i modestament, la segona edició en un tiratge de trenta mil exemplars, que ja està esgotat... Se'n prepara una tercera edició...

En un tugiuri, a Sotxi, el petit Ostrovski, pàl·lid, estès d'esquena, cec i immòbil, oblidat, s'ha fet braument un lloc en la literatura, rebent els autors més dèbils—i s'ha conquistat també una plaça en l'apàrrador de les llibreries i en les taules de les biblioteques. No és un home de gran talent i un d'aquells dels quals el nostre país pot estar-ne orgullós?

I sobretot, per què aquesta valent natura fou vivificada? Què és el que sosté avui, encara, les forces morals i físiques d'aquest home? És l'immens amor de la col·lectivitat, del partit, de la pàtria, de la gran construcció, del desig d'ésser-los útil. Car Ostrovski, en tot cas, no hauria hagut de ténier la misèria, com l'ha de ténier un malfat sota el règim capitalista. És benefici d'una pensió (1), es troba voltat d'amics. La joia de la lluita, però, és tan gran, la convicció del treball comú és tan invencible, que els combatents malalts, tarben, paralítics, segueixen el corrent i es col·loquen heroïcament en els primers rengles.

M. KOLTZOV

(R. T., trad.)

(1) L'Ordre de Lenin.

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDAJAUME I, 11
Teléfono 11655

LES ARTS I ELS ARTISTES

El camí dels artistes

Donat el cas que la societat present de les arts i la que s'endevina amb la que sorgirà un cop finita la Revolució no pot canviar de cop i volta en la mida i proporcions que ha canviat la part obrera i donat que la major part d'artistes que han viscut fins el 19 de juliol han de continuar pintant i produint a mesura de les seves disposi-

Pintura de Goya, del Museu Romàntic bombardejat pel feixisme

cions i inspiracions, adaptant-les els que no ho hagin fet a la vida més humana de les grans masses proletàries; des del moment que la nostra societat socialista futura accepta com a utilitat pública la cultura, base primordial de la seva civilització, és d'un gran interès que el pintor dediqui la seva activitat a la seva professió, a produir, com feia abans del 19 de juliol, encara que s'hagi fet creure ara, durant la revolució, que l'artista produïa per plaure els burgesos.

Els burgesos compraven pintura, però, en general, a part els col·leccionistes, la compraven per un goig de figurar, per un orgull de noblesa. Jo no voldria parlar ara precisament d'aquest punt, que seria extensíssim de tractar i no és el meu propòsit.

La societat futura hauria de resoldre les necessitats materials dels artistes, fent-ho més aviat d'una manera moral, que és com si diguéssim quasi d'una manera material.

La part moral en què es podria afavorir-los és precisament acceptant-los en la nova societat, com uns obrers més que treballen pel poble. He sentit massa temps aquelles frases que han esdevingut famoses per la seva poca-solta, presentant els artistes com uns éssers inútils i miserables.

Es hora de fer remarcar que a Catalunya els artistes existeixen, viuen, no obstant els sofriments i les penes pecuniàries en què han viscut tota la vida? És un petit món que es mou, un petit món que va fent el seu camí, com si diguéssim «erisat d'espines» i envoltat d'una xarxa de núvols que l'embolcalla per a ofegar-lo si pot.

Mai com ara hem necessitat l'ajut moral del poble. Què ens fa que continuem vivint i arrossegant-nos materialment com abans, si no és precisament l'ajut material el que volem aclarir? No és per retreure-us res que exposem això, és simplement perquè ens escolteu. Nosaltres ja estem contents de viure el nostre petit món, que vivint-lo bé ja és molt gran; amb això en tenim prou i per això no tenim ni dret a protestar ni a retreure-us-ho.

Només, això sí, esperem que la nova vida, la nova societat a la que nosaltres tenim la il·lusió d'aspirar, no la societat de classes que ja sabem com ens ha tractat, sinó la societat feta d'homes lliures, d'homes que es comprenen i no tenen altre delict que el del bé mutu, ens faci justícia.

L'ajut moral en la nova vida dels artistes seria el reconeixement de la seva personalitat com a éssers útils al seu temps. El dilema que moltes vegades hem hagut d'aclarir nosaltres mateixos és el de creure si som o no som útils a la societat.

Volem prendre una part activa en la cultura del poble, és hora ja que el Govern de

Catalunya estimi com cal els seus artistes; que no esperi que el poble, les masses, se'ls facin seus i els retregui una vegada més que només es recorden d'ells quan són morts.

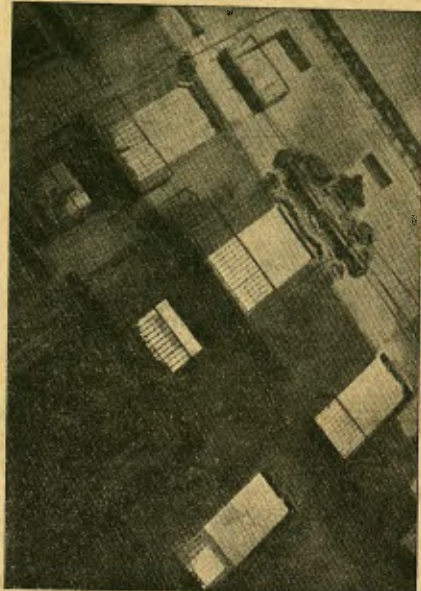
Si expliquem l'època en què vivim, els vostres sofriments i els vostres ideals, si us veiem potser massa sovint d'una manera freda i anàstica, no per això ens titlleu de burgesos; heu de tenir present que la majoria de nosaltres hem nascut de família pobre i humil, i que pintant i explicant adhuc els vostres defectes, de la nostra manera de veure'ls i de comprendre'ls, ajudem a fer la Revolució; penseu que la vostra sort és la nostra, i forjarem entre tots plegats la nova societat, que voldríem que fos perfecta.

Tenim també present que en la formació de totes les grans èpoques de renaixença hi han pres part activa els artistes, arribant a explicar i a analitzar tant llur època que fins i tot la precedeixen. La història dels pobles és en els museus també on l'estudiarem.

Els bàrbars que ells s'anomenen civilitzats no han tingut cap idea més lluminosa, després d'assassinar el poble indefens, que destruir i cremar els museus. Saben que per a forjar la nova època de la història són necessàries les obres d'art, els museus, on el poble s'instrueix i admira el seu passat.

Mai cap odi no ha arribat al grau de ferotisme contra el poble, contra el seu propi país. Només és comparable a l'odi de Felip V contra Catalunya. Ací també aquest odi va consumir-se als museus i a les obres d'art.

Ara pensem una mica, tancant els ulls potser, el que hauria quedat de la història si aquests fets vandàlics s'haguessin consumat. Com hauria quedat, després de la

L'aviació rebel ha deixat en aquest edifici l'empremta de la seva barbàrie

Revolució, aquest magnífic Museu del Poble que és el Museu del Prado. Per sort nostra i de la història hi hem estat a temps i havíem previst que la fòbia, l'odi, destrueix tot el que no pot assolir. Ja feia temps que el poble comprenia el que valia, per la seva emancipació. Jo us explicaré ara el goig que vaig sentir visitant, el mes de juny passat, el Museu del Prado, de com era visitat per gent del poble, que s'inclinaven amb respecte davant les pintures dels pintors espanyols, davant Velázquez i Goya.

No sabem ara com quedaran els futurs museus de Madrid, ni com quedarà aquella delícia de Museu Romàntic, que posseïa aquelles admirables pintures de Goya, aquelles obres clares i vives tan representatives de la seva primera època; com quedarà aquella famosa Acadèmia de San Fernando, amb aquelles teles de Zurbarán i aquelles altres teles amb les escenes famoses del pintor de Fuendetodos. Tothom les recorda perquè no s'obliden fàcilment.

Els pintors som un reflex de l'època en què vivim i hem d'esforçar-nos més cada dia a ésser útils a la història. Pensem que el temps fa una tria de les coses; per tant, pensem amb les obres que poden quedar a la posteritat. Tenim l'exemple en totes les grans èpoques de la pintura i les grans teles de composició, que és el més viu exemple de l'esperit del poble.

FRANCESC DOMINGO

PERSPECTIVES

L'Exposició d'Art Català a París

Per culpa d'uns tràmits a resoldre amb el Govern central, encara no es pot fixar la data de la celebració de l'Exposició d'Art Català a París que patrocina la Generalitat de Catalunya per mitjà del Comissariat de Propaganda, d'acord amb el Consell de Belles Arts.

Per les circumstàncies en què es portarà a terme aquesta Exposició, recordaria aquella altra inoblidable que tingué lloc a Barcelona durant la gran guerra.

Avui, com llavors, l'art agermana els dos països llatins. França ens torna ara l'avi-nentesa que li oferírem l'any 1917 i ens ofereix hospitalitat perquè puguem demostrar al món el que ha estat, el que és i el que aspira a ésser el nostre art.

Avui els nostres artistes, com llavors els artistes francesos, travessen uns moments de dolor. Molts d'ells lluiten al front, d'altres a la veraguarda actuen sense descans en les organitzacions, contribuint amb llur esforç i entusiasme a la desfeta del feixisme.

No obstant, els artistes saben el que representa per tots nosaltres aquesta Exposició i, sobreposant-se a les doloroses circumstàncies, han procurat que llur aportació respongués a l'alta missió que el nostre art ha de complir a França.

Per altra part, els col·leccionistes, donant prova de llur entusiasme per l'Exposició, han ofert, des del primer moment, tota mena de facilitats al Consell de Belles Arts per a seleccionar el més important entre el que posseeixen.

L'Exposició serà una de les més completes que s'hagin vist. Reunirà representació de tota la pintura catalana, des dels Rigals, Fortuny, Martí Alsina, Caba, Benet Mercadé, Simó Gómez, Casas i Rusinyol fins als nostres dies.

Picasso ha demostrat el més gran entusiasme per aquesta manifestació d'art, i ha comunicat al Consell de Belles Arts que té preparada una col·lecció d'obres seves per enviar-les al Saló d'Art Català. També ha aprofitat aquesta ocasió per a manifestar l'honor que representa per a ell contribuir, al costat del seu poble, a la lluita anti-feixista.

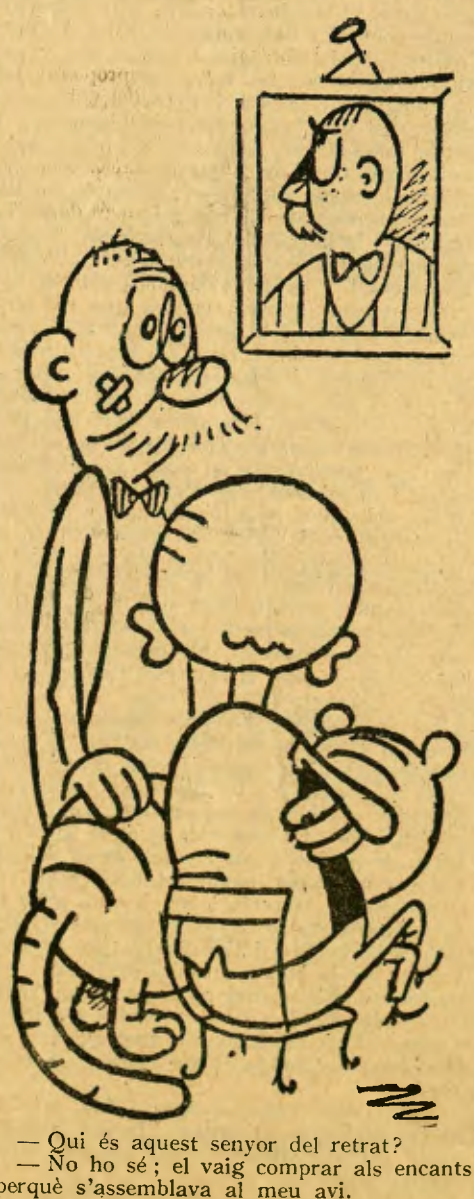
Aquesta valuosa adhesió ens omple de joia. Picasso, pintor nascut en terra andalusa, no oblidà Catalunya, la terra que el veié donar els primers passos en el món de l'art, i, emocionat per la lluita heroica que el poble porta a cap, es posa al nostre costat. Al costat del poble que tant ha estimat, com ho prova a bastament la seva obra en totes les seves etapes estètiques.

La Catalunya burgesa tenia un deute amb Picasso. Avui el poble és amo dels seus destins i Picasso, fill del poble, retorna a ell amb tot l'entusiasme que el caracteritza.

Catalunya, terra de tradició industrial, és també terra d'artistes, i quan un poble, enmig d'una convulsió com la que sofrim, sap reaccionar espiritualment i troba el càlid entusiasme de l'intel·lecte mundial que li ofereix solidaritat i energia per anorrear la fèrrea negra del feixisme, aquest poble, formant un bloc indestructible amb els d'altres terres germanes d'Ibèria, ha d'obtenir la victòria que ens obrirà les portes d'un món millor.

L'almirall gelós fa una cortina de fum a l'entorn de la seva muller.

— Qui és aquest senyor del retrat?
— No ho sé; el vaig comprar als encants perquè s'assemblava al meu avi.

Oportunitats publicitàries

Qualsevol fet polític o social té les seves repercussions en les formes de propaganda. I són aquestes tan diverses que no hi ha ment humana capaç de preveure la que es pugui presentar demà amb motiu de la més inesperada circumstància. Quan la vida es desenrotlla en una ruta normal, en un ambient de pau i de rutina, la propaganda no sofreix variacions d'importància; però quan les grans accions polítiques o socials, quan l'entusiasme bèl·lic agita les passions humanes, és aleshores que la propaganda es presenta en les més variades i insospitades formes, perquè ve generada pels factors psicològics que determinen aquells moments passionals.

Així veiem com la propaganda és una activitat humana que neix de l'ambient i influeix l'ambient que l'ha creada establint-se un sistema interferencial que pot revelar, que revela a bastament, la intensitat emotiva dels moments que s'estan vivint.

I veiem, sense voler fer avui un estudi crític de la gran quantitat de cartells que s'han editat a Barcelona, com la vida relativament plàcida dels ciutadans i dels artistes—ciutadans a la fi—no ha permès d'editar el cartell fortament emotiu que alguns equivocadament esperaven. Tot plegat és una qüestió d'intensitat. Però aquesta intensitat emocional que es preté no pot plasmar-se en les obres dels artistes quan no existeix en l'ambient. Se'ns objectarà que el sentiment antifeixista és un fet real i positiu. No en dubtem ni ho neguem, sols repetim que és qüestió d'intensitat i ningú no ens negarà que aquesta intensitat no ha estat aguditzada encara en la nostra Barcelona on hi ha un sol esplendorós i una vida tranquil·la i on es treballa el menys possible i els espectacles són plens. Com es pot esperar dels artistes una major intensitat emotiva, mentre les manufactures facin la setmana anglesa i el

Un altre aspecte de Barcelona que ens ha motivat una observació de caràcter psicològic és el de les tires de paper enganxades en els vidres dels aparadors, en previsió d'un possible bombardeig. Veureu com s'hi manifesta una carència gairebé absoluta de sentit comercial publicitari. Pocs han estat, contadíssims, els establiments que han sabut apro-

Aparador artístic i veritablement publicitari

fitar tan preciós mitjà per a cridar l'atenció d'una manera positiva en benefici dels productes que mercaderen. Els comerciants han deixat escapar una ocasió magnífica—la novetat és la millor condició publicitària—per a propagar, per a desvetllar l'atenció generadora del record en el moment adquisitiu, quan l'home sent la necessitat del producte.

No volem dir que ja no hi hagi remei, puix que encara hem cregut convenient de proposar la celebració d'un concurs d'aparadors en els quals les tires previsoires constitueixin una composició artístic-publicitària per a cridar l'atenció dels vianants; però ço que volem fer remarcar, conseqüents en els nostres principis interferencials de la psicologia publicitària, que la manca d'idea creadora no ha estat més que la conseqüència de la manca de confiança comercial. A propòsit d'aquest descurt farem remarcar el fons de veritat que encloren les teories freudianes del determinisme psíquic; i que no se'ns digui que això obeeix a un principi d'economia o a una manca de temps o d'humor, quan alguns cases han presentat artístiques composicions amb costosos i difícils escuts que res no tenen a veure amb l'eficàcia publicitària. Cal tenir més confiança i orientar la decoració dels aparadors amb mires més positivament comercials i artístiques.

Hem llançat la idea i esperem que els establiments voldran embellir, pel compte que els té, els vidres de llurs aparadors, anunciant artísticament les seves marques o productes, llurant als barcelonins del trist espectacle de les reixes presidials que ostenta el comerç en general.

P. CATALA I PIC

Aquest número de MIRADOR ha estat passat per la prèvia censura

CASA COMAS, S. A.

EMPRESA COL·LECTIVITZADA

Sastreria - Camiseria - Capelleria - Sabateria -
Gèneres de punt - Articles per a present, sempre
LA MARCA DE QUALITAT

Passeig de Gràcia, 2 : Ronda de Sant Pere, 1 : Tel. 11973 : BARCELONA

La nova estructuració bancària impulsada i dirigida pels mateixos treballadors, inicia una era d'estreta col·laboració entre la Banca i tots els elements productors que han de contribuir a l'adveniment d'una economia ajustada als progressos socials realitzats
A Barcelona, i a la resta de Catalunya, la

BANCA ARNÚS

us ofereix els seus serveis per a totes les vostres operacions bancàries

CAMISERIA
FITO
BARCELONA

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA

JAUME I, 11
Telèfon 41655

¡NERVIOSOS!

Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades
GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ

que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la
Neurastènia.

Les Gragees potencials del Dr. Soivré, més que un medicament són un element essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós, regenerant el vigor sexual propi de l'edat, conservant la salut i prolongant la vida; indicades especialment als esgotats en la seva joventut per tota mena d'excessos, als que verifiquen treballs excessius, tant físics com morals o intel·lectuals, esportistes, homes de ciències, financers, comerciants, industrials, pensadors, etc., aconseguint sempre, amb les Gragees potencials del Dr. Soivré, tota els esforços o exercicis fàcilment i disposant l'organisme per reprendre la seva vida amb el màxim resultat, arribant a l'extrema vellesa i sense violentar l'organisme amb energies pròpies de la joventut.

Basta pendre un flascó per convèncer-se'n

Venda a 6'60 ptes. flascó, en totes les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i Amèrica

NOTA.— Dirigir-se a: transmetent 0'25 ptes. en segells de correu per al promotor a: Oficina Laboratori Sòcia-tària, carrer del Tur, 16, Barcelona, rebent gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament i acció dels Gragees potencials.

La Constitució Soviètica

(Ve de la pàgina 8)

pel Consell suprem de la República federada, tal com segueix:

El president del Consell dels Comissaris del Poble de la República federada;
els vice-presidents;
el president de la Comissió del pla de l'Estat;
els Comissaris del Poble;
Indústria de l'alimentació;
Indústria lleugera;
Indústria forestal;
Agricultura;
Sovkhos de cereals i de ramaderia;
Finances;
Comerç interior;
Afers interiors;
Justícia;
Sanitat pública;
Instrucció pública;
Indústria local;
Economia municipal;
Assegurances socials;
el delegat del Comitè d'estocs;
el cap de l'administració de les arts;
els delegats dels Comissariats del Poble federals.

Art. 84. Els Comissaris del Poble de la República federada dirigeixen les branques de l'administració de l'Estat que són de la competència de la República federada.

Art. 85. Els Comissaris del Poble de la República federada dicten, dins dels límits de la competència dels Comissariats del Poble respectius, les ordres i instruccions sobre la base i l'execució de lleis de la URSS i de la República federada, les ordres i instruccions dels Comissariats del Poble federal republicà de la URSS.

Art. 86. Els Comissariats del poble de la República federada són federal-republicans i republicans.

Art. 87. Els Comissariats federals republicans del Poble dirigeixen el ram de l'Administració de l'Estat que els ha estat confiat, trobant-se subordinats tant al Consell de Comissaris del Poble de la República federada com al Comissariat republicà federal del Poble corresponent de la URSS.

Art. 88. Els Comissariats republicans del Poble dirigeixen el ram de l'Administració de l'Estat que hom els confia, i depenen directament del Consell de Comissaris del Poble de la República federada.

CAPITOL VII

ORGANS SUPERIORS DEL PODER ESTATAL DE LES REPÚBLIQUES SOVIÈTIQUES SOCIALISTES AUTÒNOMES

Art. 89. L'òrgan superior del poder de l'Estat de la República autònoma és el Consell suprem de la RSSA.

Art. 90. El Consell suprem de la República autònoma és elegit per un termini de quatre anys pels ciutadans de la República, seguint les normes de representació fixades per la Constitució de la República autònoma.

Art. 91. El Consell suprem de la República autònoma és l'únic òrgan legislatiu de la RSSA.

Art. 92. Totes les Repúbliques autònomes tenen la seva Constitució, d'acord amb les particularitats de la República autònoma, essent establerta amb plena conformitat amb la Constitució de la República federada.

Art. 93. El Consell suprem de la República autònoma elegix el Presidium del Consell suprem de la República autònoma i forma el Consell dels Comissaris del Poble de la República autònoma, d'acord amb la seva Constitució.

CAPITOL VIII

ORGANS LOCALS DEL PODER DE L'ESTAT

Art. 94. Els òrgans del Poder de l'Estat dins dels territoris, regions, regions autònomes, circumscripcions, districtes, ciutats, localitats rurals (stanitzas, llogarrets, kichlaks, aouls) són els Soviets de diputats de treballadors

Art. 95. Els Soviets de diputats de treballadors dels territoris, regions, regions autònomes, districtes, circumscripcions, ciutats, localitats rurals (stanitzas, llogarrets, kichlaks, aouls) són elegits per un termini de dos anys, respectivament, pels treballadors del territori, de la regió, de la regió autònoma, circumscripció, del districte, de la ciutat i de la localitat rural.

Art. 96. Les normes de representació pels Soviets de diputats de treballadors són fixades per les Constitucions de les Repúbliques federades.

Art. 97. Els Soviets de diputats dels treballadors dirigeixen l'activitat dels òrgans de l'Administració que els estan subordinats, asseguren el manteniment de l'ordre públic, l'observança de les lleis i la protecció dels drets dels ciutadans, dirigeixen l'edificació econòmica i cultural, i estableixen el pressupost local.

Art. 98. Els Soviets de diputats de treballadors prenen decisions i donen les ordres dins dels límits dels drets que els atorguen les lleis de la URSS i de la República federada.

Art. 99. Els òrgans executius i administratius dels Soviets de diputats dels treballadors dels territoris, regions, regions autònomes, suburbis, districtes, viles i poblets, són els comitès executius elegits pels Soviets i formats per un President, vicepresidents, un secretari i membres.

Art. 100. A les petites aglomeracions, l'òrgan executiu i administratiu dels Soviets rurals de diputats dels treballadors, conforme a les Constitucions de les Repúbliques federades, és representat pel President, el vicepresident i el secretari elegits pel Soviet.

Art. 101. Els òrgans executius dels Soviets de diputats de treballadors donen compte directament de llur activitat, tant al Soviet de diputats de treballadors que els ha elegit com a l'òrgan executiu del Soviet de diputats de treballadors, que els és superior.

CAPITOL IX

TRIBUNALS I MINISTERI FISCAL

Art. 102. A la URSS la justícia l'exerceix el Tribunal Suprem de la URSS, els Tribunals Supremes de les Repúbliques fe-

derades, els Tribunals dels territoris i regions, els tribunals de les regions autònomes i districtes, els tribunals especials de la URSS instituits per decisió del Consell Suprem de la URSS, i els Tribunals populars.

Art. 103. La vista dels processos a tots els Tribunals té lloc amb la participació d'assessors del poble, menys en els casos expressament previstos per la llei.

Art. 104. El Tribunal Suprem de la URSS és l'òrgan judicial superior. El Tribunal Suprem de la URSS està encarregat del control de l'activitat judicial de tots els òrgans judicials de la URSS i de les Repúbliques federals.

Art. 105. El Tribunal Suprem de la URSS i els Tribunals especials de la URSS són elegits pel Consell Suprem de la URSS per un termini de cinc anys.

Art. 106. Els Tribunals Supremes de les Repúbliques federades són elegits pels Consells Supremes de les Repúbliques federades per un termini de cinc anys.

Art. 107. Els Tribunals Supremes de les

El poble rep amb joia la promulgació de la Constitució nova de la URSS

Repúbliques autònomes són elegits pels Consells Supremes de les Repúbliques autònomes, per un termini de cinc anys.

Art. 108. Els Tribunals dels territoris i regions, els Tribunals de les regions autònomes, els Tribunals dels districtes, són elegits pels Soviets de diputats dels treballadors dels territoris, regions o districtes, o pels Soviets de diputats dels treballadors de les regions autònomes, per un període de cinc anys.

Art. 109. Els Tribunals del poble són elegits pels ciutadans del districte, per sufragi universal directe, igual amb escrutini secret, per un termini de tres anys.

Art. 110. El procediment judicial es fa amb la llengua de la República federada o de la regió autònoma; en el cas que la persona jutjada no conegui la llengua regional es donaran tota mena de facilitats perquè s'assabenti dels càrrecs de l'expedient per un intèrpret i podrà utilitzar el dret de defensar-se a l'audiència del Tribunal amb la seva pròpia llengua materna.

Art. 111. Les sessions de tots els Tribunals de la URSS són públiques, salvant les excepcions previstes per la Llei, i assegurant-se el dret de defensa a l'acusat.

Art. 112. Els jutges són independents i només obeeixen la llei.

Art. 113. La inspecció suprema quant a l'estricta execució de les lleis pels Comissariats del poble i les institucions que els estan subordinades, ensems que als funcionaris públics i ciutadans de la URSS, correspon al Procurador de la URSS.

Art. 114. El Procurador de la URSS és nomenat pel Consell Suprem de la URSS, per un termini de set anys.

Art. 115. Els Procuradors de les Repúbliques, territoris, regions i els procuradors de les Repúbliques autònomes i regions autònomes, són nomenats pel Procurador de la URSS, per un termini de cinc anys.

Art. 116. Els Procuradors de districte, de barri i de ciutat, són designats pels Procuradors de les Repúbliques federades per un període de cinc anys, amb l'aprovació del Procurador de la URSS.

Art. 117. Els òrgans del Ministeri fiscal exerceixen llurs funcions independentment dels òrgans de poder local, siguin els que siguin i només obeeixen el Procurador de la URSS.

CAPITOL X

DRETS I DEURES FONAMENTALS DELS CIUTADANS

Art. 118. Els ciutadans de la URSS tenen dret al treball, és a dir, tenir una col·locació garantitzada, amb remuneració de llur treball segons la seva quantitat i qualitat.

Art. 119. Els ciutadans de la URSS tenen dret al repòs.

El dret al repòs està assegurat per la reducció de la jornada de treball a set hores per a la immensa majoria d'obrers, per l'establiment de vacances anuals per als obrers i empleats, amb pagament de salari; per la concessió de les necessitats dels treballadors d'una ampla xarxa de sanatoris, de cases de repòs, de clubs.

Art. 120. Els ciutadans de la URSS tenen dret a estar assegurats materialment en la vellesa, així com en cas de malaltia o de pèrdua de la capacitat de treball. Aquest dret és garantitzat per un ample desenvolupament de les assegurances socials dels obrers i empleats a càrrec de l'Estat, per socors mèdics gratuïts per als treballadors i posant a la disposició dels treballadors una xarxa d'estacions de guariment.

Art. 121. Els ciutadans de la URSS tenen dret a la instrucció.

Aquest dret està assegurat per la instrucció primària general i obligatòria, per la gratuïtat de l'ensenyament, comprès l'ensenyament superior, per un sistema de beques d'Estat de les quals es beneficia la immensa majoria dels alumnes de les escoles superiors; per l'ensenyament a l'escola do-

nat en la pròpia llengua maternal, per l'organització de l'ensenyament gratuït, professional, tècnic i per als treballadors de les fàbriques, els sokaoz estacions de màquines i directores i els kolkhoz.

Art. 122. Drets iguals als dels homes són donats a les dones a la URSS en tots els aspectes de la vida econòmica, pública, cultural, social i política.

La possibilitat de realitzar tots aquests drets de les dones i d'assegurar la concessió a la dona de drets iguals als de l'home quant a treball, salari, repòs, assegurances socials i instrucció, per la protecció de l'Estat dels interessos de la mare i de l'infant concedint a la dona vacances en el període d'embaràs conservant-li el salari i mitjançant una extensa xarxa de cases de maternitat, guarderies i jardins d'infants.

Art. 123. La igualtat en dret dels ciutadans de la URSS, sense distinció de nacionalitat i de raça, en tots els dominis de la vida econòmica, pública, cultural, social i política és una llei immutable.

Tota restricció directa o indirecta dels drets o a la inversa, tota creació de privilegis directes o indirectes dels ciutadans segons la raça i la nacionalitat a la qual pertanyen, així com tota propaganda d'exclusivisme o d'odi o de menyspreu racial o nacional, són castigats per la llei.

Art. 124. A fi d'assegurar als ciutadans la llibertat de consciència, l'església a la URSS està separada de l'Estat, i l'escola de l'església.

La llibertat de practicar els cultes religiosos i la llibertat de propaganda antireligiosa són reconegudes a tots els seus ciutadans.

Art. 125. Conforme als interessos dels treballadors i amb l'objecte de reforçar el règim socialista, la llei garantitza als ciutadans de la URSS:

- llibertat de paraula;
- llibertat de premsa;
- llibertat de reunions i assemblees;
- llibertat de manifestacions al carrer.

Aquests drets dels ciutadans són garantitzats posant a disposició dels treballadors i de llurs organitzacions, impremtes, dipòsits de paper, edificis públics, carreres, servei postal i telegràfic, i altres condicions materials necessàries per a realitzar aquests drets.

Art. 126. Conforme als interessos dels treballadors i a fi de desenvolupar la iniciativa de les masses populars en matèria d'organització així com la seva activitat política, es garantitza als ciutadans de la URSS el dret d'associació en organitzacions socials: sindicats professionals, unions cooperatives, organitzacions de la joventut, organitzacions esportives i de defensa, societats culturals, tècniques i científiques. Els ciutadans més actius i més conscients de la classe obrera i d'altres capes de treballadors s'apleguen al Partit Comunista de la URSS, el qual és l'avantguarda dels treballadors en llur lluita per l'afermació i el desenvolupament del règim socialista i representa el nucli dirigent de totes les organitzacions dels treballadors, tant socials com de l'Estat.

Art. 127. La inviolabilitat de la persona està garantida als ciutadans de la URSS. Ningú no pot estar detingut altrament que per decisió del Tribunal o sobre sanció del Procurador.

Art. 128. La inviolabilitat del domicili dels ciutadans i el secret de la correspondència són protegits per la llei.

Art. 129. La URSS concedeix el dret d'asil als ciutadans estrangers perseguits per defensar els interessos dels treballadors, per les seves activitats científiques o per les lluites en pro de l'alliberament nacional de llur país.

Art. 130. Cada ciutadà de la URSS ha d'observar la Constitució de la Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes, executar les lleis, observar la disciplina de treball, i complir honradament el seu deure social, respectar les regles de la vida en societat socialista.

Art. 131. Tot ciutadà de la URSS està obligat a salvaguardar i afermar la propietat social, socialista, que és la base sagrada i inviolable del règim soviètic, la font de la riquesa i de la puixança de la pàtria, la font d'una vida acomodada i cultivada per a tots els treballadors.

Les persones que atempten la propietat social, socialista, són els enemics del poble.

Art. 132. El servei militar general és una llei. El servei militar a l'exèrcit roig obrer i camperol és un deure d'honor per als ciutadans de la URSS.

Art. 133. La defensa de la pàtria és deure sagrat de cada ciutadà de la URSS. La traïció a la pàtria, la violació del jurament, passar-se als rengles de l'enemic, perjudicar la puixança militar de l'Estat, i l'espionatge, es puneixen amb tot el rigor de la llei com el pitjor crim.

CAPITOL XI

SISTEMA ELECTORAL

Art. 134. Les eleccions de diputats a tots els Soviets de diputats dels treballadors: Consell suprem de la URSS, Consells supremes de les Repúbliques federades, Soviets de diputats dels treballadors dels territoris i regions, Consells supremes de les Repúbliques autònomes, Soviets de diputats dels treballadors de les regions autònomes. Soviets de diputats dels treballadors dels districtes, ciutats i localitats rurals («stanitzas», pobles, llogarrets, kichlaks), («aouls») són fetes pels electors al sufragi universal igual i directe amb escrutini secret.

Art. 135. Les eleccions a diputats es fan per mitjà del sufragi universal; tots els ciutadans de la URSS majors de divuit anys, independentment de la raça o nacionalitat a la qual pertanyin, de llur religió, de llur grau d'instrucció, de llur residència, de llur origen social, de llur situació material i de llur activitat passada, tenen dret a participar en les eleccions a diputats i a ésser elegits, amb l'excepció dels boigs i de les persones condemnades pels Tribunals a penes que priven del dret electoral.

Art. 136. Les eleccions a diputats es fan per sufragi igual; cada ciutadà té un sol vot; tots els ciutadans participen en les eleccions damunt la base de l'igualtat.

Art. 137. Les dones disfruten del dret d'elegir i ésser elegides igual que els homes.

LA MUSICA

ORIENTACIONS PROFESSIONALS

La renovació de la vida musical

La revolució ha aportat als músics la solució d'una de les seves aspiracions més fonamentals que, durant tots els anys passats, no han pogut realitzar: la dignificació econòmica del seu ofici. Avui dia, una gran majoria dels músics cobra un sou que els permet viure dignament i exclusivament de la música. Al mateix temps se'ls obre una altra gran perspectiva pel fet que cada dia més s'imposa el criteri que cada escola ha de tenir el seu mestre de música si no es vol renunciar a crear una veritable nova cultura musical de tot el poble.

Les preocupacions incessants de la lluita antifeixista, que han absorbit completament totes les energies per a les necessitats de la guerra i per a la nova estructuració social i econòmica, no han permès d'estudiar i d'anar a la llarga, no podem separar dintre de la música l'aspecte econòmic de l'aspecte artístic, perquè veiem un lligam estret entre les formes de l'organització musical, la qualitat artística dels executants, les orientacions de la pedagogia musical, el repertori executat, etc., i les possibilitats de l'expansió social la qual constitueix una de les forces latents més imponents del nostre art.

Evidentment, no és ara el moment de pensar en la realització de grans projectes musicals, però sí que ja podem i hem de formar els quadres d'una futura organització musical i, amb un esforç col·lectiu dels músics més experimentats i més qualificats, discutir i analitzar els problemes fonamentals de la música. Moltes de les solucions aplicades en aquests moments seran provisionals i hauran de sofrir una modificació que, en alguns dels casos, haurà d'ésser radical, precisament perquè no s'ha comprès a temps que *l'existència social i econòmica del músic ha d'ésser una funció de la seva existència artística*. Evidentment, no admetrem mai més l'establiment de categories socials dintre el nostre terreny professional; però actualment no serà possible de liquidar immediatament les categories artístiques que existeixen i existiran encara tot el temps que es necessitarà per a donar una altra i millor formació professional als músics que la que els ha pogut i volgut donar la burgesia capitalista, liquidada avui dia.

Un altre problema d'importància fonamental és el d'una nova organització ampla i veritablement popular de la vida musical. Pensant en l'esdevenidor del nostre art, cometem molt sovint una gran equivocació en basar els plans i els projectes només en les formes de l'organització musical que han existit fins ara. Entre els músics més avançats de Catalunya no n'hi haurà cap que volgués negar les enormes possibilitats que oferiran un dia per a la música una reorganització completa de la ràdio, que fins ara és i ha d'ésser essencialment institució militaritzada al servei de la nostra lluita, o, per exemple, l'organització cooperativa dels concerts i de les funcions d'òperes. Les re-

Art. 138. Els ciutadans que serveixen a l'exèrcit roig disfruten del dret d'elegir i ésser elegits igual que tots els ciutadans.

Art. 139. Les eleccions de diputats es fan al sufragi directe: les eleccions de tots els Soviets de diputats dels treballadors de les localitats rurals i de les ciutats fins al Consell suprem de la URSS, són fetes pels ciutadans directament, al sufragi directe.

Art. 140. A les eleccions de diputats l'escrutini és secret.

Art. 141. A les eleccions les candidatures són presentades per circumscripcions electorals.

El dret de presentar els candidats està garantit a les organitzacions socials i a les associacions de treballadors, a les organitzacions del Partit Comunista, als sindicats, a les societats cooperatives, a les organitzacions de la joventut, a les societats culturals.

Art. 142. Cada diputat ve obligat a donar compte als electors del seu treball i del treball del Soviet de diputats dels treballadors, i pot ésser destituït en qualsevol moment sobre decisió de la majoria dels electors segons la forma establerta per la llei.

CAPITOL XII

ESCUT, SENYERES, CAPITAL

Art. 143. Les armes d'Estat de la Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes es componen d'una falç i un martell sobre el globus terrestre, il·luminats pels raigs del Sol i enquadrats d'espigues, amb inscripció en les llengües de les Repúbliques federades: «Proletaris de tots els països, uniu-vos»; dalt, sobre les armes, hi ha un estel de cinc branques.

Art. 144. La senyera d'Estat de la Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes és una roba vermella, en l'angle superior de la qual, prop de l'asta, estan representats una falç i un martell daurats, i a sobre un estel vermell de cinc branques, brodat d'or.

La proporció de la llargada amb l'amplada és de 1 : 2.

Art. 145. La capital de la Unió de Repúbliques Soviètiques socialistes és la ciutat de Moscou.

CAPITOL XIII

PROCEDIMENT PER A MODIFICAR LA CONSTITUCIÓ

Art. 146. La Constitució de la URSS no pot ésser modificada sinó per decisió del Consell Suprem de la URSS, adoptada per una majoria almenys de 2/3 parts de vots en cada una de les seves Cambres.

percussions més fructuoses de la revolució en el camp artístic són precisament les que modificaran l'essència mateixa de les antigues formes burgeses i les transformaran — magnífic exemple de procés dialèctic! — en formes i institucions, portadores d'una nova qualitat artística i social.

El mateix procés dialèctic transformarà un altre sector musical, de la major importància, és a dir, la pedagogia. En el terreny pedagògic regna actualment la major confusió: tothom té el seu sistema i, naturalment, té la convicció que ha trobat amb l'extracte més o menys sistemàtic de la seva experiència pedagògica la solució definitiva. Els uns veuen en Jaques-Dalcroze el seu profeta, mentre els altres consideren l'ensenyament d'un Gédalge com la major garantia d'una excel·lent formació professional; i no parlem d'altres grups que tenen altres idols o no en tenen cap, limitant-se a seguir exclusivament les seves pròpies inspiracions.

Aquest estat de coses no pot durar. Els diferents sistemes pedagògics s'hauran de discutir, adaptar a la nova realitat nostra i confrontar amb els resultats de la moderna pedagogia internacional. Tota una sèrie de problemes, com el del solfeig, de la gimnàstica rítmica, de l'ensenyament dels grups col·lectius infantils, de la construcció dels instruments i la invenció de melodies pels infants mateixos, de la coordinació de les diferents assignatures escolars (història, literatura, geografia, ciències físiques, etc.), amb l'ensenyament de la pràctica i de la història musical; en resum, tots els problemes més importants per a la nova pedagogia escolar musical s'han discutit en el curs dels darrers anys apassionadament a tots els països i per a moltes qüestions s'han trobat noves solucions. No ens pot, doncs, interessar de començar allà on els altres països ja han passat fa vint o trenta anys, sinó d'apropiar-nos els resultats més recents de la pedagogia moderna internacional, per a no recórrer inútilment tot un camí estèril.

Des d'aquesta secció musical de MIRADOR estudiarem en els números següents tota una sèrie d'aquests problemes tan actuals i invitem tots els nostres lectors a intervenir en aquesta discussió i transmetre'ns la seva opinió.

OTTO MAYER

Notícies de tot el món

LA NOVA ÒPERA DEL COMPOSITOR SUÍS Othmar Schoeck està inspirada en la novel·la *Massimilla Doni* de Balzac. La seva estrena està prevista per al mes de març, en els teatres d'òpera de Dresde i Zuric (reducció a piano, ed. Universal, Viena).

EN OCASIÓ DEL TRICENTENARI de l'aniversari de Dietrich Buxtehude (1637-1707), l'editorial Bärenreiter, Cassel, prepara una edició completa de les seves obres en set volums. Al mateix temps es publicarà una edició completa de les Sonates («a trio» del mateix mestre. Es tracta de catorze sonates per a violí, viola «da gamba» (o violoncel·l) i clavicèmbal (o piano) que Buxtehude publicà com op. 1 i 2 l'any 1696 i que constitueix un punt culminant de la música de cambra nordalemanya de l'època prebachiana.

EL CONEGUT VIOLISTA «DA GAMBA», Christian Döbereiner ha publicat, en l'editorial Schott, Magúncia, un *Manual de viola «da gamba»*, que constitueix el resum de l'experiència pràctica d'aquest gran artista. La publicació conté, amb un ric material d'estudi, una selecció de les millors obres originals per a aquest instrument.

DURANT LA PRIMERA MEITAT D'AQUEST MES, el Teatre d'Òpera de Tbilissi (abans Tiflis) donarà una sèrie de representacions a Moscou. L'òpera georgiana té una llarga i gloriosa tradició, de manera que la seva presentació a Moscou és esperada amb la natural expectació.

L'ÚLTIM CONCERT «PASDELOUP» A París havia estat dedicat exclusivament a Serge Prokofieff. Al costat d'obres ben conegudes, com el seu primer *Concert* per a violí, executat per Moskovski, el tercer *Concert* per a piano, amb l'autor com intèrpret, i altres, foren estrenades una *Suite* del ballet *Roméo et Juliette* i la versió simfònica de *L'Obertura sobre temes jueus* escrita, en la seva primera versió, per a sis instruments.

UNA SÈRIE DE CANTORS I MÚSICS ESTRANGERS han estat invitats per a realitzar una «tourné» a través de la URSS. Entre altres artistes ben coneguts als seus països respectius, hi han pres part: el tenor Georges Till, de la Gran Òpera de París; el tenor iugoslau Josep Rianez; la famosa «mezzo-soprano» nordamericana Redel; la pianista Lily Kraus, especialitzada des de molts anys en la música moderna, i el violinista Simon Goldberg, «ex-concertino» de l'Orquestra Filharmònica de Berlín.

CASA REÑE

COPIES a màquina

CIRCULARS

amb multicopista a preus reduïdíssims

MONT-SIÓ, 18, pral. - Telèf. 18053

Text definitiu de la Constitució Soviètica

CAPITOL I

ORGANITZACIÓ SOCIAL

Article 1. La Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes és l'Estat socialista dels Obrers i Camperols.

Art. 2. La base política de la URSS està constituïda pel Soviè de Diputats dels Treballadors, creats i enfortits com a resultat de l'enderrocament del poder dels grans propietaris feudals i dels capitalistes, gràcies a la conquesta del proletariat.

Art. 3. Tot el poder a la URSS correspon als treballadors de la ciutat i del camp, representats en la persona dels Sovièts de Diputats de Treballadors.

Art. 4. La base econòmica de la Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes està constituïda pel sistema socialista de l'economia i per la propietat socialista dels instruments i mitjans de producció, establerts com a resultat de la liquidació del sistema capitalista d'economia, de l'abolició de la propietat privada dels instruments i mitjans de producció i de la supressió de l'explotació de l'home per l'home.

Art. 5. La propietat socialista a la URSS revesteix, sigui la forma de propietat d'Estat (bé de tot el poble), sigui la forma de propietat cooperativa-koljosiàna (propietat de cada koljosià, propietat d'unions cooperatives).

Art. 6. La terra, el subsòl, les aigües, els boscos, els tallers, les fàbriques, les mines de carbó i de mineral, els ferrocarrils, els transports per aigua i per aire, els bancs, el correu, telèfon i telègraf, les grans empreses agrícoles organitzades per l'Estat («sovjos»), estacions de màquines i de tractors, etc.), així com les empreses municipals i la massa fonamental de les vivendes a les ciutats i aglomeracions industrials, són propietat de l'Estat, és a dir, el bé de tot el poble.

Art. 7. Les empreses comunes en els «koljos» i en les organitzacions cooperatives, amb llur inventari de bestiar i de maquinària, la producció dels «koljos» i de les organitzacions cooperatives, així com llurs edificis comuns, formen la propietat socialista comuna dels «koljos» i de les organitzacions cooperatives.

Cada llar koljosiàna, a més a més de l'ingrés fonamental de l'economia koljosiàna comuna, gaudeix personalment, d'acord amb l'estatut de «artel» agrícola, d'un petit terreny adjunt a la casa i, sobre aquest terreny, poseeix en propi una economia auxiliar, una casa-vivenda, bestiar productiu, aviram i petites eines agrícoles.

Art. 8. La terra ocupada pels «koljos» és lliurada en usufructe gratuït per termini il·limitat, és a dir, a perpetuïtat.

Art. 9. Paral·lelament amb el sistema socialista d'economia, que és la forma dominant de l'economia a la URSS, la llei admet les petites economies privades dels pagesos individuals i dels petits menestralers, adquirides en un treball personal, excoent l'explotació del treball d'altri.

Art. 10. La llei protegeix el dret dels ciutadans a la propietat personal dels ingressos i estalvis producte de llur treball, de llur vivenda i economia domèstica auxiliar; dels objectes domèstics i d'ús diari; dels objectes d'ús personal, així com el dret d'herència de la propietat personal dels ciutadans.

Art. 11. La vida econòmica de la URSS es determina i regula segons el pla d'economia nacional de l'Estat, amb vistes a augmentar la riquesa social, a elevar continuament el nivell material i cultural dels treballadors, enfortir la independència de la URSS i reforçar la seva capacitat de defensa.

Art. 12. A la URSS el treball és un deure i una qüestió d'honor per a cada ciutadà per al mateix, segons el principi: «Qui no treballa no menja».

A la URSS es realitza el principi del socialisme: «De cada u segons les seves capacitats, a cada u segons el seu treball.»

CAPITOL II

ORGANITZACIÓ DE L'ESTAT

Art. 13. La Unió de Repúbliques Soviètiques és un Estat federal constituït sobre la base de la unió lliurement consentida de les Repúbliques Soviètiques iguals en drets. Són:

La República Soviètica Socialista de Rússia.

La República Soviètica Socialista d'Ucraïna.

La República Soviètica Socialista de Bielorrússia.

La República Soviètica Socialista d'Azerbaidjhan.

La República Soviètica Socialista de Geòrgia.

La República Soviètica Socialista d'Armènia.

La República Soviètica Socialista de Turkmènia.

La República Soviètica Socialista d'Ouzbèkia.

La República Soviètica Socialista de Tadjikia.

La República Soviètica Socialista de Kazakhia.

La República Soviètica Socialista de Kirghizia.

Art. 14. Son competència de la Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes, per mitjà dels òrgans superiors del Poder i dels òrgans d'administració de l'Estat:

a) La representació de la URSS en les relacions internacionals, la signatura i ratificació dels tractats amb els altres Estats;

b) Els assumptes de guerra i pau;

c) L'admissió a la URSS de noves Repúbliques;

d) El control de l'execució de la Constitució de la URSS i les mesures que assegurin la conformitat de les Constitucions de les Repúbliques federades amb la Constitució de la URSS;

e) L'aprovació de les modificacions de frontera entre les Repúbliques federades;

f) L'aprovació de la formació de nous territoris i regions, així com de noves Repúbliques autònomes dins les Repúbliques federades;

g) L'organització de la defensa de la URSS i la direcció de totes les forces armades de la URSS;

h) El comerç exterior, damunt la base del monopoli de l'Estat;

i) La salvaguarda de la seguretat de l'Estat;

j) L'establiment de plans d'economia nacional de la URSS;

k) L'aprovació del pressupost únic de la URSS, així com dels impostos i contribucions afectes als pressupostos de la URSS, als pressupostos de les Repúbliques i als pressupostos locals;

l) La direcció del bancs, establiments i empreses industrials i agrícoles, així com de les empreses comercials que interessen tota la URSS;

m) La direcció dels transports i l'administració dels correus i telègrafs;

n) La direcció del sistema monetari i de crèdit;

o) L'organització de les assegurances de l'Estat;

p) L'admissió i concessió d'emprèstits;

q) L'establiment dels principis fonamentals de l'ús de la terra, així com de l'urdeufruit del subsòl, dels boscos i aigües;

r) L'establiment dels principis fonamentals en l'ordre de la instrucció pública i de la protecció de la salut pública;

s) L'organització d'un sistema únic d'estadística de l'economia nacional;

t) L'establiment dels principis de la legislació del treball;

u) La legislació sobre organització i procediment judicials, codis penal i civil;

v) Les lleis sobre la ciutadania de la URSS i sobre els drets dels estrangers;

w) La promulgació d'amnisties a tota la URSS.

Art. 15. La sobirania de les Repúbliques federades no té altres limitacions que les indicades en l'article 14 de la Constitució de la URSS. Fora d'aquestes limitacions, cada República federada exerceix el Poder d'Estat d'una manera independent. La URSS protegeix els drets sobirans de les Repúbliques federades.

Art. 16. Cada República federada té la seva Constitució pròpia, la qual té en compte les particularitats de la República i està constituïda en la plena conformitat amb la Constitució de la URSS.

Art. 17. Cada República federada conserva el dret de sortir lliurement de la URSS.

Art. 18. El territori de les Repúbliques federades no pot ésser modificat sense llur consentiment.

Art. 19. Les lleis de la URSS tenen igual força en el territori de totes les Repúbliques federades.

Art. 20. En cas de divergència entre la llei d'una República federada i la llei federal, és la llei federal la que s'observa.

Art. 21. Una nacionalitat federal única està establerta pels ciutadans de la URSS. Tot ciutadà d'una República federada és ciutadà de la URSS.

Art. 22. La República federativa soviètica socialista de Rússia està composta pels territoris: Azov-Mar Negra, Extrem Orient, Sibèria Occidental, Krasnoïarsk, Caucas del Nord; de les regions: Voronech, de la Sibèria oriental, de Gorki occidental, d'Ivanovo, de Kalinin, de Kirof, de Kuybishev, de Kursk, de Leningrad, de Moscou, d'Omsk, d'Orenburg, de Saratov, de Sverdlovsk, del Nord, de Stalingrad, de Xeliabinsk, de Iaroslaf; per les Repúbliques Soviètiques Socialistes Autònomes de Tartària, Bashkíria, Dagestan, Buriato-Mongòlia, Kabardino-Balkària, Kalmucos, Karèlia, Komi, Crimea, Martis, Mordòvia, Alemanys del Volga, Osetia del Nord, Udmúrtia, Xexeno-Ingusètia, Xuvassquia, Iakútia, i pels districtes autònoms d'Adigèia, Israelita, Karatxi, Oiròtia, Jakàsia i Xerkèsia.

Art. 23. La República Soviètica Socialista d'Ucraïna està composta per les regions següents: Vinitza, Dniépropetrovsk, Donetsk, Kíef, Odesa, Jarkof, Xernigof i per la República Soviètica Socialista Autònoma de Moldàvia.

Art. 24. La República Soviètica Socialista d'Azerbaidjhan està composta per la República Soviètica Socialista Autònoma de Najixevà i la regió autònoma de Nagarno-Karabai.

Art. 25. La República Soviètica Socialista de Geòrgia està composta per la República Soviètica Socialista Autònoma d'Abjàsia, la República Soviètica Socialista d'Adxària i la regió autònoma de l'Osetia del Sud.

Art. 26. La República Soviètica Socialista d'Ouzbèkia està composta per la República Soviètica Socialista Autònoma de Kara-Kalpakia.

Art. 27. La República Soviètica Socialista de Kasakia és formada per les regions de Aktiubinsk, Alma-Ata, Kasakstan de l'Est, Kasakstan de l'Oest, Karaganda, Kustanai, Kasakstan del Nord, Kasakstan del Sud.

Art. 28. La República Soviètica Socialista de Kasakia és formada per les regions de Aktiubinsk, Alma-Ata, Kasakstan de l'Est, Kasakstan de l'Oest, Karaganda, Kustanai, Kasakstan del Nord, Kasakstan del Sud.

Art. 29. Les Repúbliques Soviètiques Socialistes d'Armènia, Bielorrússia, Turkmènia i Kirghizia, no engloben altres Repúbliques autònomes, províncies ni regions.

CAPITOL III

ELS ÒRGANS SUPERIORS DEL PODER DE L'ESTAT A LA UNIÓ DE REPÚBLIQUES SOVIÈTIQUES SOCIALISTES

Art. 30. L'òrgan superior del poder d'Estat de la URSS és el Consell Suprem (Verkhovny Soviet) de la URSS.

Art. 31. El Consell Suprem de la URSS exerceix tots els drets atribuïts a la Unió de Repúbliques Soviètiques Socialistes, de conformitat amb l'article 14 de la Constitució, i que, en virtut de la Constitució, no són de la competència dels òrgans de poder de la URSS, depenent del Soviè suprem de la URSS, del Consell de Comissaris del poble de la URSS i dels comissariats del poble de la URSS.

Art. 32. El poder legislatiu de la URSS està exercit exclusivament pel Consell Suprem de la URSS.

Art. 33. El Consell Suprem de la URSS comprèn dues Cambres: el Consell de la Unió (Soviet Soyousa) i el Consell de les Nacionalitats (Soviet Natsionalnoesti).

Art. 34. El Consell de la Unió és elegit pels ciutadans de la URSS per circumscripcions electorals, a raó d'un diputat per cada tres-cents mil habitants.

Art. 35. El Consell de les nacionalitats llegeixen els ciutadans de la URSS per Repúbliques federades i autònomes, per re-

gions autònomes i districtes nacionals, a raó de 25 diputats per cada República federada, 11 diputats per cada República autònoma, 5 diputats per cada regió autònoma i 1 diputat per cada districte nacional.

Art. 36. El Consell Suprem de la URSS és elegit per quatre anys.

Art. 37. Les dues Cambres del Consell Suprem de la URSS, el Consell de la Unió i el Consell de les Nacionalitats, són iguals en drets.

Art. 38. La iniciativa legislativa pertany en igual mesura al Consell de la Unió i al Consell de les Nacionalitats.

Art. 39. Una llei és considerada confirmada si està adoptada a la simple majoria per cada una de les dues Cambres del Consell Suprem de la URSS.

Art. 40. Les lleis adoptades pel Consell Suprem de la URSS són promulgades en les llengües de les Repúbliques federades, amb la signatura del president i del secretari de la Presidència del Consell Suprem de la URSS.

Art. 41. Les sessions del Consell de la Unió i del Consell de les Nacionalitats comencen i terminen simultàniament.

Art. 42. El Consell de la Unió elegix el seu President i dos vice-presidents.

Art. 43. El Consell de les Nacionalitats elegix el president del Consell de les Nacionalitats i dos vice-presidents.

Art. 44. Els Presidents del Consell de la Unió i del Consell de les Nacionalitats dirigeixen les sessions de les Cambres respectives i vetllen pel seu ordre interior.

Art. 45. Les sessions comunes de les dues Cambres del Consell Suprem de la URSS són dirigides per torn, pel President del Consell de la Unió i el President del Consell de les Nacionalitats.

Art. 46. Les sessions del Consell Suprem de la URSS són convocades pel President del Consell Suprem de la URSS, dues vegades l'any.

Les sessions extraordinàries són convoca-

La vídua de Lenin al VIII Congrés extraordinari dels soviets.

des pel Præsidium del Consell Suprem de la URSS per pròpia iniciativa o sobre la demanda d'una de les Repúbliques federades.

Art. 47. En cas de discrepància entre el Consell de la Unió i el Consell de les Nacionalitats, l'afer passarà davant una comissió de conciliació formada sobre una base paritària. Si la comissió de conciliació no arriba a una solució comuna, o que la seva decisió no satisfaci una de les Cambres, l'afer serà examinat una segona vegada a les Cambres. En cas de no arribar a un acord comú de les dues Cambres, el Præsidium del Consell Suprem de la URSS dissol el Consell Suprem de la URSS i fixa noves eleccions.

Art. 48. El Consell Suprem elegix en sessió comuna d'ambdues Cambres la Presidència del Consell Suprem de la URSS, format de la manera següent: el President del Præsidium del Consell Suprem de la URSS, els seus onze vice-presidents, el secretari de la Presidència i 24 membres de la Presidència.

La Presidència del Consell Suprem de la URSS dóna comptes de tota la seva activitat al Consell Suprem de la URSS.

Art. 49. La Presidència del Consell Suprem de la URSS:

a) Convoca les sessions del Consell Suprem de la URSS;

b) Interpreta les lleis vigents de la URSS i emana ordres;

c) Dissol el Consell Suprem de la URSS per virtut de l'article 47 de la Constitució de la URSS i fixa la data per a noves eleccions;

d) Fa consultes populars (referèndums) per pròpia iniciativa o a petició d'una de les Repúbliques federades;

e) Anulla les disposicions i decrets del Consell de Comissaris del Poble de la URSS i dels Consells de Comissaris del Poble de les Repúbliques federades, en el cas que no estiguin d'acord amb la llei;

f) Durant l'interval de les sessions del Consell Suprem de la URSS relleva de les seves funcions i designa els Comissaris del Poble de la URSS, a reserva de l'aprovació ulterior del Consell Suprem de la URSS;

g) Atorga condecoracions i confereix els títols honorífics de la URSS;

h) Exerceix el dret de gràcia;

i) Designa i relleva l'alt comandament de les forces armades de la URSS;

j) En l'interval entre les sessions del Consell Suprem de la URSS, proclama l'estat de guerra en cas d'agressió militar contra la URSS o en cas de necessitat d'executar compromisos que es derivin dels acords internacionals per a la defensa mutua contra l'agressió;

k) Ordena la mobilització general o parcial;

l) Ratifica els tractats intrinsecals;

m) Designa i relleva els representants plenipotenciàries de la URSS als Estats estrangers;

n) Rep les lletres credencials i de dimissió dels representants diplomàtics dels Estats estrangers acreditats davant seu.

Art. 50. El Consell de la Unió i el Consell de les Nacionalitats elegixen comissions de mandats, que verifiquen els poders dels diputats de cada Cambra.

Sobre la presentació de la comissió de mandats, les Cambres decideixen, sigui de reconèixer els poders dels diputats, sigui de trencar llur elecció.

Art. 51. El Consell Suprem de la URSS, quan ho jutja necessari, comissions d'enquesta i de revisió per a tots els afers.

Totes les institucions i tots els funcionaris públics s'han de conformar a les demandes d'aquestes comissions i de presentar-los el material i documents necessaris.

Art. 52. Els diputats del Consell Suprem de la URSS no poden ésser perseguits davant la justícia ni detinguts sense l'aprovació del Consell Suprem de la URSS i, en l'interval de les sessions del Consell Suprem de la URSS, sense l'aprovació del Præsidium del Consell Suprem de la URSS.

Art. 53. A l'expiració dels poders del Consell Suprem de la URSS o en cas de la seva dissolució, abans del termini de la seva legislatura, el Præsidium del Consell Suprem de la URSS conserva els seus poders fins a la formació d'un nou Præsidium del Consell Suprem de la URSS novament elegit.

Art. 54. A l'expiració dels poders del Consell Suprem de la URSS o en cas de la seva dissolució abans del termini de la legislatura, el Præsidium del Consell Suprem de la URSS fixa les noves eleccions dins d'un termini de dos mesos com a màxim, a partir de la data de l'expiració dels poders o de la dissolució del Consell Suprem de la URSS.

Art. 55. El Consell Suprem de la URSS novament elegit és convocat pel Præsidium del precedent Consell Suprem de la URSS, un mes més tard com a màxim després de les eleccions.

Art. 56. El Consell Suprem de la URSS forma, en sessió comuna d'ambdues Cam-

ble de la URSS dicta els decrets i ordenances damunt la base i l'execució de les lleis en vigència, i controla l'execució.

Art. 67. Els decrets i ordenances del Consell de Comissaris del Poble de la URSS han d'ésser obligatòriament executats sobre tot el territori de la URSS.

Art. 68. El Consell de Comissaris de la URSS:

a) Assegura la unitat i dirigeix l'activitat dels Comissaris del Poble, federals i federals republicans de la URSS, i de les altres institucions econòmiques i culturals que pertanyen al Consell de Comissaris del Poble de la URSS;

b) Pren les disposicions per a l'execució del pla per l'economia nacional, del pressupost de l'Estat i per l'afermament del sistema monetari de crèdit;

c) Pren les mesures per assegurar l'ordre públic, la defensa dels interessos de l'Estat i la protecció dels drets dels ciutadans;

d) Exerceix la direcció general en el camp de relacions amb els Estats estrangers;

e) Fixa els contingents anuals dels ciutadans abans d'ésser cridats al servei militar actiu, dirigeix l'organització general de les forces armades del país.

Art. 69. El Consell de Comissaris del Poble de la URSS té el dret, a les branques de l'Administració i de l'Economia que són de la competència de la URSS, de suspendre els decrets i ordenances dels Consells de Comissaris del Poble de les Repúbliques federades i d'anul·lar les ordres i instruccions dels Comissaris del Poble de la URSS.

Art. 70. El Consell de Comissaris del Poble de la URSS està format pel Consell Suprem de la URSS, tal com segueix:

El president del Consell de Comissaris del Poble de la URSS;

Els vice-presidents del Consell de Comissaris del Poble de la URSS;

El president de la Comissió del Pla de l'Estat de la URSS;

El president de la Comissió de Control soviètic;

Els comissaris del Poble de la URSS;

El president del Comitè de reserves;

El president del Comitè de les Arts;

El president del Comitè de les escoles superiors.

Art. 71. El Govern de la URSS o el Comissari del Poble de la URSS en ésser advertit d'una interpel·lació provinent d'un diputat del Consell Suprem de la URSS, són obligats, dins el termini màxim de tres dies, de respondre verbalment o per escrit davant la Cambra corresponent.

Art. 72. Els Comissaris del Poble de la URSS dirigeixen els rams de l'Administració de l'Estat que son competència de la URSS.

Art. 73. Els Comissaris del Poble de la URSS dicten dins els límits de la competència dels Comissaris del Poble respectius, les ordres i instruccions sobre la base i l'execució de les lleis vigents, ensems que els decrets i ordenances del Consell de Comissaris del Poble de la URSS, i controlen llur execució.

Art. 74. Els Comissariats del Poble de la URSS són federals o bé federals republicans.

Art. 75. Els Comissariats federals del Poble dirigeixen a tot el territori de la URSS, ja sigui directament o bé per mitjà dels òrgans designats per ells, el ram de l'Administració de l'Estat que hom els ha confiat.

Art. 76. Els Comissariats federals republicans del Poble dirigeixen, per regla general, el ram de l'Administració de l'Estat que els ha estat confiat, pel mitjà dels Comissariats del Poble del mateix nom en les Repúbliques federades, i sols administren directament un nombre determinat i limitat d'empreses, d'acord amb una llista sancionada per la Presidència del Consell Suprem de la URSS.

Art. 77. Els Comissariats federals del Poble són els següents:

Defensa.

Afers Estrangers.

Comerç exterior.

Vies de comunicació.

Comunicacions postals i elèctriques.

Transports per aigua.

Indústria pesada.

Indústria de la defensa.

Art. 78. Els Comissaris dels pobles federals republicans són els següents:

La indústria de l'alimentació;

Indústria lleugera;

Indústries forestals;

Agricultura;

Sovkhos de cereals i de ramaderia;

Finances;

Comerç interior;

Afers interiors;

Justícia;